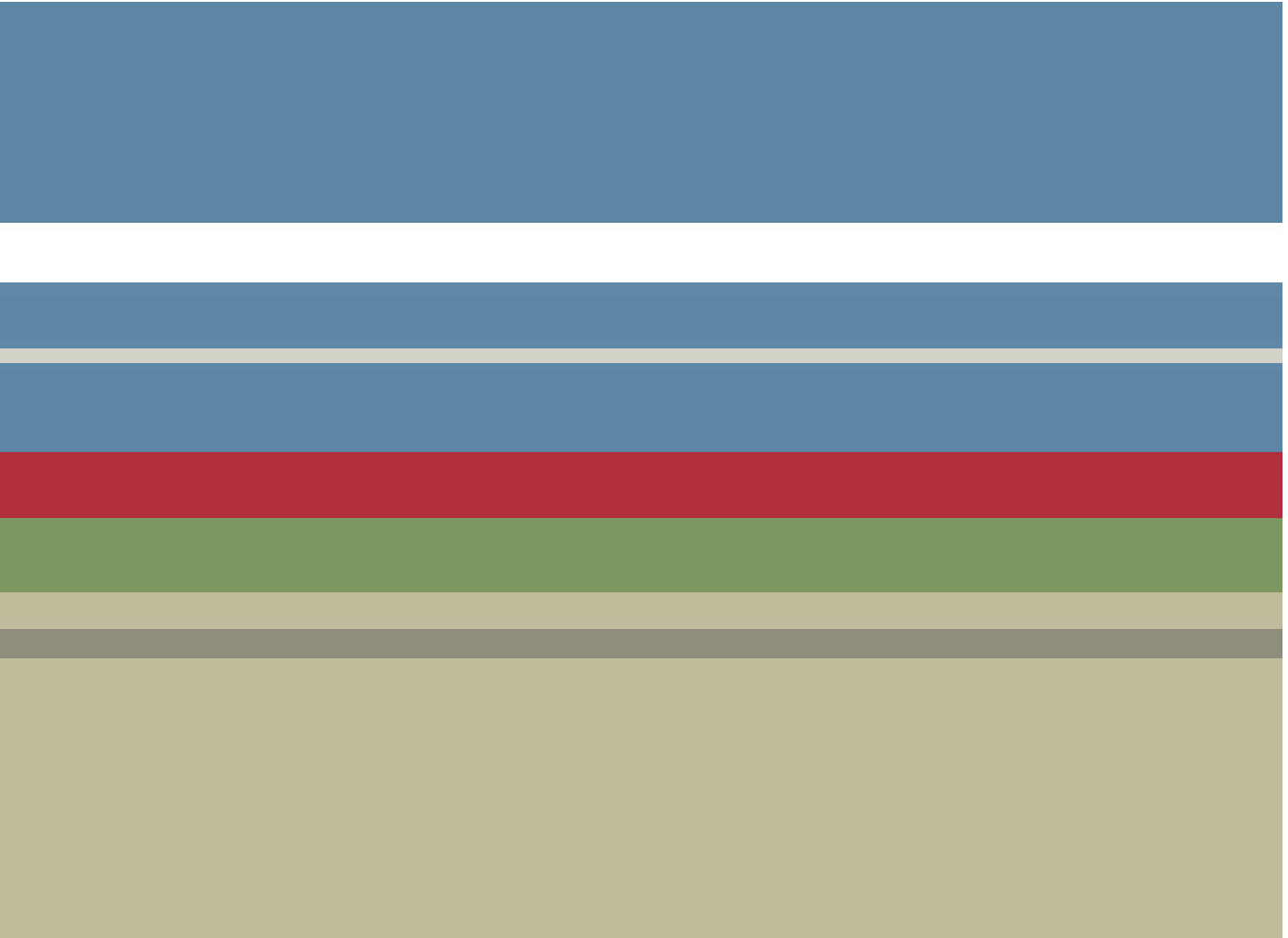

Perspectiefnota 2024 - 2027

Inhoudsopgave

Bestuurlijke boodschap	3
Kaders en uitgangspunten	5
Uitkomsten programmarekening 2022.....	9
Tussenstand financieel perspectief 2024 - 2027	11
Op weg naar programmabegroting 2024 - 2027	18
Programma 1 Voor en door bewoners	18
Programma 2 Zorg voor elkaar, veiligheid op orde.....	21
Programma 3 Mooi en gastvrij Texel	25
Programma 4 Texel werkt!	29
Programma 5 Toekomst voor de jeugd.....	33
Programma 6 Samen beleven en bewegen	37
Programma 7 Duurzaam, schoon en innovatief	41
Programma 8 Goed wonen, goede bereikbaarheid	44
Besluit	50

Bestuurlijke boodschap

In de voorliggende perspectiefnota schetsen wij u de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen per programma voor de komende periode. Zoals de business case voor het Huis van Ontwikkeling, betaalbaar bouwen, het mobiliteitsvraagstuk en de doorontwikkeling van de burgerparticipatie. Financieel hebben wij geprobeerd een zo helder mogelijk meerjarenbeleid te schetsen. Hierin zijn ook de autonome ontwikkelingen weer het uitgangspunt en daarom hebben we slechts een beperkt aantal noodzakelijke voorstellen gedaan. Wel zijn we met een hoop dingen bezig, waarvan de financiële impact nog niet (goed) in te schatten is, deze hebben we daarom tekstueel toegelicht bij de nieuwe ontwikkelingen.

Autonome ontwikkelingen

Dit speelt een grote rol in het meerjarenperspectief. Voor 2024 en 2025 kunnen we op basis van de huidige afspraken met betrekking tot de verdeling (“samen trap op, trap af”) nog rekening houden met de algemene uitkering zoals we die nu ontvangen. Vanaf 2026 komt deze afspraak te vervallen en wat we er voor terugkrijgen is nog ongewis. We baseren de huidige meerjarenbegroting dus op de informatie die we op dit moment hebben. Tussen nu en de begrotingsbehandeling in november kunnen hier nog substantiële bijstellingen ten goede plaatsvinden, maar we willen ons niet te vroeg rijk rekenen.

Verder hebben de CAO-ontwikkelingen een grote invloed. In april is de CAO Gemeenten geformaliseerd en dit betekent voor de personeelsbegroting voor 2023, maar ook vooruitkijkend naar 2024 een grote kostenpost. Mogelijk komt het Rijk hier in de meicirculaire op terug, ook dit is nog afwachten.

Voorstellen

Ook zijn er nog enkele voorstellen toegevoegd aan de perspectiefnota. Hier hebben we kritisch naar gekeken en er zijn ook voorstellen geschrapt om zo tot een ruime(re) en sluitend meerjarenperspectief tot en met het jaar 2025 te komen.

Op basis van bovenstaande sluiten we onze begroting voor 2024 af met een plus. Ook in 2025 verwachten we nog ruime zwarte cijfers te kunnen draaien. Daarna is de invloed van de algemene uitkering merkbaar en is er een omgekeerd beeld. Het is dus een ingewikkelde meerjarenbegroting. We hebben de komende jaren een sluitende begroting en daarna schrijven we rode cijfers.

Hierbij is het wel van belang om te vermelden dat het hier gaat om een perspectief, de begroting volgt in november. Omdat de toekomst onduidelijk is, willen we op dit moment afwachten. We weten niet welke ontwikkelingen en bijstellingen er nog gaan plaatsvinden en daarom lijkt het ons niet verstandig om overhaaste beslissingen te nemen. In beginsel willen we inzetten op zwarte cijfers in de meerjarenbegroting. Hiervoor zouden we nog voldoende mogelijkheden hebben en daar zouden we graag samen met u kritisch naar kijken, maar wel met alle relevante informatie om hierover ook goede beslissingen te kunnen nemen.

Uitvoeringsprogramma

Wij willen in 2024 graag, samen met u, verder werken aan onze ambitieuze agenda. Zo gaan we in 2024 door met de uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan, gaat er een Woonvisie komen waarbij we burgerparticipatie ruim gaan inzetten. Ook wordt in 2023 al gestart met het opzetten van een Burgerberaad en we verwachten dit in het begin van 2024 voor het eerst in te kunnen zetten. Ook gaan we druk aan de slag met alle beheerplannen, voor bijvoorbeeld sport, groenbeheer, het straatmeubilair en het wegenbeheerplan.

Wel willen we hier de duidelijke winstwaarschuwing afgeven. Het vinden van personeel om alle ambities te bewerkstelligen wordt steeds lastiger. Eerder kondigden we al aan dat we proactief op deze ontwikkelingen moesten blijven inspringen. We hebben als organisatie nieuwe manieren van werven opgezet en ook de vraag hoe we een aantrekkelijke werkgever blijven voor toekomstig medewerkers is een van de centrale vragen in ons nieuwe organisatie-ontwikkelprogramma. Maar helaas zijn we nu steeds vaker genoodzaakt tot de inhuur van extern personeel om de werkzaamheden goed voor elkaar te blijven krijgen.

Kortom, we zijn ambitieus en willen dat ook blijven, maar daar zit ook een kanttekening aan. Vanaf 2026 is er onduidelijkheid over de inkomsten en ook het blijven vinden van personeel is een grote uitdaging. We staan er financieel goed voor, maar verstandig beleid blijft hierin geboden. Samen met u als Raad en met de Texelse inwoners willen we hier graag vorm aan geven.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van gemeente Texel,
de secretaris, de burgemeester,

M. Oudshoorn

M.C. Uitdehaag

Kaders en uitgangspunten

In de perspectiefnota zijn de kaders en uitgangspunten opgenomen vooruitlopend op de programmabegroting 2024 - 2027 die in november 2023 wordt behandeld.

In de perspectiefnota zijn de volgende kaders en uitgangspunten gehanteerd:

- *Inhoudelijke kaders* de door de raad vastgestelde beleidskaders die zijn opgenomen per programma op de "Post- it". Verdere uitvoering van de reeds genomen raadsbesluiten en toezeggingen aan de raad.
- *Financiële kaders* zijn de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording en daaruit volgend de financiële verordening van de gemeente Texel.
In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met de indexering van de tarieven en de CAO gevolgen voor gemeenten. Indexering tarieven 2,5% op basis van Prijs bruto binnenlands product (pbbp) septembercirculaire 2022, jaarschijf 2024. Voor de verwachte CAO stijging is uitgegaan van 3% inclusief sociale lasten.
De meicirculaire is niet opgenomen in de perspectiefnota. In de programmabegroting, besluitvorming november 2023, zal het percentage voor de indexering gehanteerd worden zoals opgenomen in de meicirculaire.
- De gemeenschappelijke regelingen worden met 7,1% geïndexeerd.
- Financieel zijn de collegebesluiten en raadsbesluiten in de perspectiefnota verwerkt tot en met april 2023.
- Lokale lasten, indexatie 2024:
 - Bestaand beleid
De bestaande belastingen en leges zijn per soort vastgelegd in een belasting- of legesverordening.
 - Beleidsuitgangspunten
Het algemene uitgangspunt is dat de tarieven van de leges en heffingen kostendekkend zijn en niet meer dan trendmatig worden verhoogd. Voor het begrotingsjaar 2024 wordt conform het bestaand beleid voorgesteld de lokale lasten te indexeren met 2,5%, tenzij er eerdere besluitvorming is geweest.

Totaal overzicht

Omschrijving	Voorstel verhoging
a. Afvalstoffenheffing	Kostendekkende tarieven
b. Forensenbelasting	Naar analogie verhoging Toeristenbelasting 4,4% voor 2 jaar (2024/2025)
c. Havengelden	Reguliere indexatie 2,5%
d. Leges (incl. bouwvergunningen c.s.)	Reguliere indexatie 2,5%, met uitzondering van (maximale) rijks tarieven.
e. Lijkbezorgingrechten (incl. huuropbrengsten graven)	Reguliere indexatie 2,5%
f. Marktgelden	Reguliere indexatie 2,5%
g. OZB woningen	Reguliere indexatie 2,5%
h. OZB niet-woningen	Reguliere indexatie 2,5%
i. Parkeerbelastingen	Vooralsnog geen voorstel tot verhoging
j. Precariobelasting	Reguliere indexatie 2,5%
k. Reclamebelasting	Reguliere indexatie 2,5%
l. Reinigingsrechten voor bedrijven	Reguliere indexatie 2,5%
m. Rioolheffing	Kostendekkende tarieven
n. Toeristenbelasting / Watertoeristenbelasting	Indexatie van 4,4% voor 2024 en 2025 van €2,30 naar €2,40

Nieuwe ontwikkelingen, niet meegenomen

(financieel, juridisch en/of beleidsmatig)

Organisatieontwikkeling

Vorig jaar schreven we dat onze arbeidsmarktpositie ten positieve is veranderd. Ondanks relatief veel vacatures, weten we ook deze in 2022 nog redelijk goed in te vullen. Vaak zelfs nog met iemand van het eiland. Maar we vinden ook collega's uit de regio, of zelfs nog verder weg. Dit zijn de voordelen van het hybride tijdperk. In 2022 zijn we begonnen met 'Organisatie op Koers 2.0'.

Tot nu toe kunnen we alles nog redelijk behappen maar soms piept en kraakt het. Dit komt onder andere doordat de omgeving snel veranderd en de vraag voor gemeenten groter en complexer wordt. Daarnaast vraagt werken in het hybride tijdperk om een andere manier van werken. Als laatste is er nog een procedurele aanleiding; het huidige programma 'Organisatie op Koers' loopt af. Deze combinatie biedt de kans voor een nieuwe aanpak waarbij we samen met de organisatie werken om een toekomstbestendige organisatie te blijven. 'Organisatie op Koers 2.0' draagt bij aan een gezonde en wendbare organisatie, en daarmee aan het kunnen verwezenlijken van de missie van de gemeente Texel: 'Wij zijn dienstverlenend en zelfstandig, met en voor Texelaars en partners.'

Als visie zijn daarbij de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Onze dienstverlening speelt in op de behoeften van de burgers, het bestuur, instellingen en bedrijven. We voorkomen dat Texelaars buiten de boot vallen.
- We werken in een flexibele, lerende en omgevingsbewuste organisatie.
- We werken samen binnen en buiten het eiland en bedenken oplossingen die toekomstbestendig en duurzaam zijn.

Vanuit deze missie en visie hebben we het programma 'Organisatie op Koers 2.0' opgezet met hierin vier programmalijnen. De onderwerpen zijn niet volledig nieuw, maar de winst zit in de integrale aanpak. Het gaat om de volgende programmalijnen:

1. hybride Werken 2.0;
2. gemeentehuis 2.0;
3. medewerker 2.0;
4. regionale Samenwerking 2.0.

Wat gaan we doen?

- Voor de komende vijf jaar van 2023 tot en met 2027 wordt een integrale ontwikkelagenda gemaakt in de vorm van een A3.
- De ontwikkelagenda wordt gemaakt op basis van input vanuit de organisatie (inclusief bestuur) op de vier programmalijnen.
- Jaarlijks wordt gereflecteerd of we nog op koers liggen, op basis van de opgaven en ontwikkelingen van buitenaf en welke aanpassingen we moeten doen om op koers te blijven.

Organisatieontwikkeling kost geld; we kijken eerst naar bestaande budgetten en komen daarna zo nodig met een samenhangend raadsvoorstel.

- In mei 2023 wordt een raadsinformatieavond georganiseerd.
- In oktober 2023 is de ontwikkelagenda af en wordt de gemeenteraad geïnformeerd door middel van een raadsinformatiebrief.
- In kwartaal 4 2023 is een meerjarenplanning en financiën duidelijk.

Het ophalen van input voor de ontwikkelagenda is een continu proces; de weg ernaar toe is al (mede) het doel op zich. De ontwikkelagenda wordt jaarlijks geëvalueerd. Om bij te kunnen sturen waar nodig en wendbaar te blijven vindt in 2025 een mid-term review plaats. Binnen 'Organisatie op Koers 2.0' ligt de focus op samen met alle medewerkers door de organisatie heen vaststellen wat de behoefte is en ideeën zijn om op koers te blijven en de input van de organisatie is leidend voor de ontwikkelagenda.

De Bolder

Het resultaat van De Bolder is de laatste jaren geflatteerd geweest door relatief lage kapitaallasten (lees afschrijvingskosten). In de respectievelijke jaarrekeningen is te zien dat sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 geen significantie herinvesteringen zijn gedaan. Zodoende is een belangrijk deel van de machines en installaties inmiddels volledig afgeschreven. Dat geldt ook voor het wagenpark. In de afgelopen 7 jaren is ervoor gekozen voorzichtig te zijn met nieuwe investeringen. De begrotingen vertoonden een sobere bedrijfsvoering. De onderhoudskosten voor het verouderde machinepark liepen op.

In 2022 is een proces opgestart om te komen tot een "Huis van Ontwikkeling", en separaat maar parallel hieraan, een toekomstscenario voor De Bolder uit te werken. Beide processen zijn sterk onderling afhankelijk. Tijdens de raadsinformatieavond in december 2022 heeft de raad met instemming gereageerd op de ontwikkelingen tot dat moment en de geschetste toekomstvisie.

De tekorten van De Bolder lopen in de komende jaren flink op. Dat is in de meerjarenbegroting al zichtbaar gemaakt. De dynamiek en ondernemingsopdracht van De Bolder, de verantwoordelijkheidsvraagstukken, de financiële kansen en bedreigingen vereisen daarom een duidelijke (bestuurlijke) langetermijnvisie op de toekomst van De Bolder. Een en ander binnen de bredere context van het Sociale Domein op Texel. Dit is ook bij meerdere gelegenheden door de raad onderkend.

In afwachting van de behandeling van de notitie "Toekomst De Bolder" door college en raad worden voor 2024 al investeringen verwacht die nu niet langer uitgesteld kunnen worden. Immers, het bedrijf moet op een veilige en adequate wijze invulling kunnen blijven geven aan de missie en taakstelling. Met deze noodzakelijke investeringen zal een toename van de kapitaallasten gemoeid zijn van zo'n € 50.000 jaarlijks.

Als vervolgens het college en de raad in de loop van dit jaar instemmen met de notitie "Toekomst De Bolder" (waar nu nog aan gewerkt wordt) dienen we rekening te houden met een inhaalslag voor wat betreft investeringen. Deze investeringen zijn gefaseerd gepland tot het jaar 2030. Dit gaat zeker in verhouding met de afgelopen jaren hoge kapitaallasten (rond € 200.000 extra) met zich meebrengen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat dit zal leiden tot lagere onderhoudskosten en hogere opbrengst uit productie. Het totaalbeeld zal kunnen worden geschetst wanneer de notitie "Toekomst De Bolder" ook financieel is doorgerekend.

Basisscholen in stand houden in de buitendorpen

In het vervolg op de realisatie van "De Skool" worden de gebouwen van de basisscholen in de buitendorpen ook verduurzaamd. Deze kwaliteitsslag voor de schoolgebouwen is onderdeel uit de visie 'Passend thuis nabij onderwijs op Texel': 'toekomstbestendige voorzieningenstructuur voor het primair- en voortgezet onderwijs'. Het schoolbestuur ontwikkelt daarvoor dit jaar in overleg met de gemeente een plan. De financiële consequenties zijn nog niet bekend en daarom ook nog niet meegenomen in de perspectiefnota 2024-2027.

Incidenteel - structureel in relatie tot een materieel sluitende begroting

De provinciale toezichthouder heeft een handreiking opgesteld waarbij de regelgeving aangescherpt is, wat valt onder incidentele baten/lasten en structurele baten/lasten. Voor het begrotingsjaar 2024 en verder moet er bij de incidentele baten en lasten de onderbouwing getoetst worden aan de volgende criteria: aard, einddatum en materiële beïnvloeding. Voldoet een incidentele post hier niet aan, dan wordt deze als structureel aangemerkt.

Indexering budgetten

De budgetten worden geïndexeerd met 2,5% voor het jaar 2024. Bij de programmabegroting is er mogelijk meer duidelijkheid over de inflatie en zal een eventueel hoger percentage worden opgenomen.

Planning

Perspectiefnota 2024 - 2027	Onderwerp	Betrokken
28-04-2023	Verzenden Perspectiefnota naar raadsfracties	Advies & Ondersteuning
16-05-2023	Vergadering Auditcommissie	Auditcommissie
07-06 / 08-06-2023	Bespreking Perspectiefnota in speciale raadscommissie	Raadscommissie
21-06-2023	Vaststelling Perspectiefnota in raad	Raad

Uitkomsten programmarekening 2022

Het uiteindelijk resultaat van de inkomsten en uitgaven van de gemeente over het jaar 2022 is fors te noemen met een overschot van + € 5 miljoen, evenals over 2021. Het overschot bestaat, evenals in het jaar 2021, voornamelijk uit incidentele posten.

Onderstaand is het overschot op hoofdlijnen verdeeld over 5 onderwerpen, die kort nader zijn toegelicht.

Bestuur & Organisatie

Voordeel € 1.894.000

De reservering voor (oud)bestuurders kon met ruim € 400.000 verlaagd worden door de verhoogde rekenrente. Voorgesteld wordt om de nog niet volledige Wet openbaarheid overheid (WOO) gelden over te hevelen naar 2023, bijna € 100.000. Lagere uitgaven c.q. niet uitgevoerde werkzaamheden leveren per saldo op deze post een voordeel op van ruim € 200.000. Ook wordt voorgesteld de beschikbaar gestelde middelen voor de Regiodeal de Wadden naar 2023 over te hevelen (bijna € 100.000). Van het rijk is over 2021 nog een COVID-uitkering ontvangen, ruim € 100.000. Ook kunnen interne kosten voor de opvang als subsidiabel worden verantwoord, opbrengst ruim € 100.000. Aan de kazernes hebben we minder onderhoud gehad dan begroot. Naast een afrekening van de Veiligheidsregio over 2021 resulteert dit in voordeel van bijna € 150.000. Over de 2019 tot en met 2022 is een afrekening verantwoord van de GOA (achterstandenbeleid), wat resulteert in een voordeel van bijna € 300.000. De arbeidsmarkt heeft ertoe geleid dat vacatures moeilijk te vervullen zijn, daardoor een voordeel op de post salarissen van bijna € 450.000. De middelen voor de burgerparticipatie (ruim € 100.000) zijn in 2022 niet uitgegeven. Het voorstel is deze over te hevelen. Nieuwe regelgeving resulteert in een storting in een voorziening “verlofsparen” van ruim € 100.000, een niet voorziene uitgave dus.

Infrastructuur

Voordeel € 1.720.000

Van de Huisvuilcentrale (HVC) is over 2020/2021 een voordelige afrekening ontvangen, naast een voordeel van de uitvoering bermverharding Vuurtorenweg/Kadijksweg, afgerond € 250.000. Voor uitvoering van maatregelen voor de Klimaatadaptatie zijn rijksmiddelen ontvangen, waarvan wordt voorgesteld deze over te hevelen naar 2023 (€ 156.000). Voor de gebouwen van het onderwijs was minder budget nodig dan begroot. Naast lagere economische subsidies en lagere uitgaven voor het baggeren, ontstaat een voordeel van ruim € 200.000. De uitgaven voor Sport, Monumenten & Torens en Kunst en Cultuur zijn in totaal ook ruim € 300.000 lager. Voor Milieubeleid wordt het voorstel gedaan om ruim € 300.000 over te hevelen naar 2023, om de ontvangen budgetten te kunnen gebruiken waarvoor ze zijn bedoeld. Lagere uitgaven door o.a. een terugontvangst van de Milieudienst over 2021 levert een voordeel op van ruim € 150.000. De herrekende bouwgrondexploitaties resulteren in een voordeel van ruim € 100.000.

Sociaal Domein

Voordeel € 926.000

De aantrekkende economie heeft zich nog niet vertaald in minder bijstandsuitkeringen, voor 2022 een nadeel van ruim € 100.000 ten opzichte van de verwachting. Voorgesteld wordt om de rijksbijdrage energietoeslag lage inkomens over te hevelen naar 2023, afgerond € 275.000. Een vergoeding voor de uitgaven statushouders, die niet begroot was, levert een voordeel op van ruim € 100.000. Mede door de krapte op de arbeidsmarkt zijn er minder kosten gemaakt voor de huishoudelijke hulp (bijna € 300.000). Ook door personeelskrapte konden een aantal uitvoeringsplannen in 2022 niet uitgevoerd worden en is het voorstel om deze middelen ad € 178.000 over te hevelen naar 2023. Dit betreft een deel van de begrote budgetten Jeugdbescherming/Jeugdhulp, algemene voorzieningen WMO en Jeugd etc. is niet uitgegeven. Op de post inhuur is meer uitgegeven, gezamenlijk een overschot van bijna € 200.000.

Belastingen & Rechten

Voordeel € 530.000

Het overschot betreft de Toeristenbelasting. Het positieve verschil in 2022 is enerzijds te verklaren door een te lage inschatting van de opbrengsten over 2021, alsmede de doorloop/afwikkeling van de opbrengsten over vorige jaren. Een ander element is de hogere aangiftebereidheid van de belastingplichtigen. Voor de opbrengsten over het jaar 2022 is wederom gewerkt met een aanname.

Rente & Afschrijvingen

Voordeel € 240.000

Ten opzichte van de begroting hebben we € 348.000 minder rente betaald. De rente is ten opzichte van 2021 in 2022 fors gestegen. Op de post afschrijvingen ontstaat een nadeel van € 108.000 omdat met de Halfjaarrapportage in 2022 een te hoog bedrag (€ 1 miljoen) is verantwoord. Op rekeningbasis blijkt dit iets te hoog te zijn geweest.

Resumé:

Bestuur & Organisatie	€ 1.894.000	V
Infrastructuur	€ 1.720.000	V
Sociaal Domein	€ 926.000	V
Belastingen & Rechten	€ 530.000	V
Rente & Afschrijvingen	<u>€ 240.000</u>	<u>V</u>
Positief rekeningsaldo 2021	€ 5.310.000	

In de Tussentijdse rapportage 2023 zal er een nadere analyse komen van het rekeningresultaat, waarbij in ieder geval getoetst gaat worden of de bedragen incidenteel of structureel van aard zijn.

Tussenstand financieel perspectief 2024 - 2027

(Besluitvorming t/m raad 19 april 2023 en college 11 april 2023)

Nr.		Bedragen * € 1.000			
		2024	2025	2026	2027
1	Begrotingssaldo	2.218	244	905	-2.134
	Autonome ontwikkelingen				
2	Ontwikkeling Algemene uitkering	1.099	924	-2.589	36
3	Ontwikkeling indexatie budgetten en kosten personeel en bestuur etc.	-2.305	0	0	0
	Reeds genomen raadsbesluiten				
4	Verwerking aangenomen raadsbesluiten van de diverse taakvelden	-188	-263	-450	0
	Voorstellen perspectiefnota 2023				
5	Structurele voorstellen Perspectiefnota 2024	-506	0	0	0
6	Exploitatie en kapitaallasten investeringsplan 2024	-851	0	0	0
7	Voorstel niet benodigde budget index 2023	122	0	0	0
8	Toeristen en Forensenbelasting	655	0	0	0
	Totaal	244	905	-2.134	-2.098

Toelichting

- 1) Het eindsaldo van het begrotingsjaar 2023 is het beginsaldo van het begrotingsjaar 2024. Het beginsaldo is € 2.218.000.

Er zijn een aantal financiële ontwikkelingen, waarbij het gemeentelijk beleid/invloed minimaal is. Deze ontwikkelingen worden verantwoord onder de “Autonome Ontwikkelingen”.

- 2) De algemene uitkering voor het begrotingsjaar 2024 is gebaseerd op de meicirculaire van 2022, jaarschijf 2024. Bij de behandeling van de Programmabegroting 2024-2027 in november van dit jaar, worden de cijfers van de meicirculaire van dit jaar meegenomen. Opvallend is de forse verlaging in het begrotingsjaar 2026 ad € 2.589.000, ook wel “het financiële ravijn” genoemd. De VNG is hierover in gesprek met het Ministerie. Voor het begrotingsjaar 2024 wordt een verhoging van € 1.099.000 voor de algemene uitkering voorzien.
- 3) Onder het kopje “ontwikkeling indexatie budgetten en kosten personeel en bestuur etc.” zijn begroot de verwachte uitgaven voor de verhoging van de diverse budgetten gemeente (+2,5%), gemeenschappelijke regelingen (+7,1%) en indexering BCF en overige subsidies (+2,5%). Totaal een bedrag van € 1.135.000. Daarnaast is conform het bestaande beleid een bedrag meegenomen voor de reguliere indexatie van de opbrengsten leges en OZB (+ 2,5%), totaal € 90.000. De CAO lonen voor het personeel zijn in 2022 flink gestegen. In de begroting 2023 was daar onvoldoende rekening mee gehouden. Het tekort wordt in 2024 structureel meegenomen. Daarnaast wordt een inschatting gemaakt van de salarisstijging 2024 ad 3%. Gezamenlijk met de verwachte autonome personeelsontwikkelingen zijn de totale extra uitgaven € 1.260.000.

Onder dit kopje worden alle reeds genomen raadsbesluiten verantwoord die financiële gevolgen hebben voor 2024 en verder.

- 4) Op hoofdlijnen gaat het om de volgende genomen besluiten met structurele financiële gevolgen:
Voordelig:
 - Evaluatie exploitatie Sporthal door de stichting (2025) € 53.000
 - Regionale Samenwerkingsagenda KvNH (2026) € 48.000

Nadelig:

- Extra middelen diverse Gemeenschappelijke Regelingen	€ 40.000
- Voorstel “Vaker binnen kunnen lopen bij de publieksbalie”	€ 40.000
- Voorstel “Herinrichting Emmalaan”, extra lasten	€ 40.000
- Brug Kogerstrand (kapitaallasten en onderhud)	€ 64.000
- Regionale samenwerking Sociaal Domein (2025)	€ 50.000
- Begroot wordt voor het verwacht nadelig tekort voor het Leer- Werkbedrijf De Bolder een tekort van	€ 756.000

Voor het jaar 2025 is dat € 266.000 en voor 2026 extra € 490.000.

Deze tekorten zijn gebaseerd op de huidige exploitatie, hierin zijn niet de uitkomsten meegenomen van “de toekomst van de Bolder”. De tekorten vanaf 2022 tot 2025 worden gedekt uit de reserves van de Bolder.

Onder het kopje “Voorstellen Perspectiefnota 2024” staat de financiële vertaling van de diverse voorstellen.

5) De structurele voorstellen uit de Perspectiefnota staan verzameld in het overzicht “Financiële voorstellen”. Het totaal aan (structurele) voorstellen is	€ 506.000
6) De financiële consequenties van de investeringsvoorstellen bedragen in totaal	€ 851.000
Het betreft hier de exploitatie en kapitaallasten van het investeringsplan. Onder het kopje “Nieuwe investeringen” vindt u een uitgebreidere specificatie.	
7) Voorgesteld wordt om het restant bedrag van de niet gebruikte toegekende budget indexatie 2023 terug te laten vloeien naar de algemene middelen	€ 122.000
8) Er worden een drietal voorstellen gedaan met betrekking tot de toeristenbelasting en de Forensenbelasting. 1. Op basis van de aangiftes/realisatie over 2022 wordt voorgesteld om de opbrengsten Toeristenbelasting met € 250.000 te verhogen. 2. Over het jaar 2022 is de inschatting van de Forensenbelasting te hoog geweest: voorgesteld wordt om de begrote opbrengsten met € 45.000 te verlagen. Als laatste wordt voorgesteld om het tarief voor de Toeristenbelasting voor de jaren 2024 én 2025 te verhogen met € 0,10 naar € 2,40 per overnachting. Dit is voor de 2 jaren iets minder dan 5%. Daarnaast conform het bestaande beleid wordt ook de Forensenbelasting over die jaren met 5% verhoogd. Totaal een voordeel van	€ 655.000

Tussenstand algemene reserve

(Besluitvorming t/m raad 19 april 2023 en college 11 april 2023)

Algemene reserve (besluitvorming t/m raad 19 april 2023 en college 11 april 2023)

Stand Programmabegroting 2023	10.300.346
Raad 09/11/2022 Voorstel Vaker kunnen binnenlopen bij de publieksbalie	-40.000
Raad 27/10/2022 Herinrichting Emmalaan	-39.500
Raad 09/11/2022 Grip op grondexploitaties en grote projecten	-55.600
Raad 14/12/2022 Uitkomsten septembercirculaire 2022	421.019
Raad 14/12/2022 Project Flexwoningen Marsweg	-1.760.000
Raad 14/12/2022 Gezondheidsplein en Gezondheidscentrum bouwen samen aan de Emmalaan	-138.000
Raad 14/12/2022 Financiële verordening 2022 (verhogen post onvoorzien)	-2.000
Uitkomsten Decembecirculaire 2022 ,verantwoording via jaarrekening 2022	122.766
Raad 15/02/2023 Motie Noodhulp Turkije en Syrië	-14.000
Raad 15/02/2023 Motie Vijf over twaalf voor de Texelse vissers in de haven van Oudeschild	-50.000
Raad 15/02/2023 Financieel herstelplan GGID 2023	-72.886
Raad 22/03/2023 Tussentijdse evaluatie en vooruitblik uitvoeringsprogramma's Sociaal Domein	-195.000
Raad 19/04/2023 Brug Kogerstrand kapitaallasten	-22.000
Raad 19/04/2023 Regionale samenwerking 2023/2024	-213.479
Perspectiefnota 2024, incidentele voorstellen	-582.900

Actuele tussenstand

7.658.766

Dit is ruim € 5 miljoen boven de afgesproken ondergrens van € 2 miljoen.

Financiële vertaling voorstellen

Voorstel nummer	Nummer doelenboom	Voorstel	Incidenteel	Structureel	Opmerkingen
		Programma 1			
2024-101	1.1.5.45	Financiële consequenties Strategische Personeel Planning		236.000	
		Programma 2			
2024-201	2.5.2.14	Jongerenwerk bestendigen		150.000	
		Programma 3			
2024-301	3.4.1.10	Risico Inventarisatie strandbewaking uitvoeren	17.500		
		Programma 4			
2024-401	4.1.3.10	Circulaire Economie en Stikstofaankpak	80.000		
2024-402	4.1.3.11	Nieuwe ronde Leader subsidie		20.000	
		Programma 6			
2024-601	6.1.5	Proces vergunningaanvragen evenementen ondersteunen		10.000	
		Programma 7			
2024-701	7.2.4.2	Texel innovatief proefeiland		90.000	
		Programma 8			
2024-801	8.1.1.71	Bermverharding aanbrengen/vervangen	385.400		
2024-803	8.1.3.19	Mobiliteitsvisie opstellen	50.000		
2024-804	8.1.3.20	Inzetten op veilig nachtvervoer	50.000		
		Programma 3 en 8*			
302	3.3.1.19	Groenvoorziening vervangen	75.000		
802	8.1.1.72	Straatmeubilair vervangen	170.000		
		Afspraak begroting 2019 (bedragen structureel in de begroting opgenomen)	-245.000		
Totaal			582.900	506.000	

Nieuwe investeringen

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW	Exploitatie / onderhoud excl. BTW	Afschrijving termijn	Kapitaallasten netto investering
102	8 koffiemachines vervangen	22.000		6	4.547
303	Parkeerterreinen strandslagen reconstrueren	2.600.000		40	169.000
403	Investeringen Haven 2024	4.950.000		50	297.000
	Dekking reserve haven Oudeschild onderhoud >5 jaar				-297.000
701	Perscontainers zwerfafval aanschaffen en plaatsen	50.000		10	7.000
	Dekking afvalstoffenheffing				-7.000
805	Verlengde fietspad PHZD aanleggen	300.000		40	19.500
806	Diverse wegen rehabiliteren 2024	2.071.250		40	134.631
807	Redoute reconstrueren	1.100.000		40	71.500
808	Parkeerterrein Stappeland e.o. herinrichten	3.000.000		40	195.000
809	Aanleggen openbare verlichtingsnetten Oudeschild	245.000		40	15.925
810	Bestrating Kantoorstraat vervangen	100.000		40	6.500
811	Stratenmakersauto vervangen	115.000		10	16.100
812	Fietspad Tureluur en Rozendijk verbreden	3.800.000		40	247.000
Dekking kapitaallasten beschikbaar via begroting		-290.000			-29.000
Totaal		18.063.250			850.703
In de MJB is structureel een bedrag van € 850.703 opgenomen.					

Leer- Werkbedrijf De Bolder

	Productiemiddelen	30.000		10	
Totaal Leer- Werkbedrijf De Bolder					

Vervangingsinvesteringen

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW	Afschrijvingstermijn	Exploitatie/onderhoud excl. BTW
	Gemeente			
1	Modules burgerzaken GBA	40.000	8	
2	Vervangen i&a programmatuur + apparatuur (Inrichten van vergaderruimten en vervangen huidige apparatuur)	30.000	4	
3	Clientvolgsysteem soc.team	30.000	8	
4	Camera's raadzaal, audio/microfoons	55.000	6	
5	Multimedia raadszaal e.a. vervangen	70.000	6	
6	Vervangen stratenmaker auto 46bfj2	85.000	10	Meerkosten door sterke invloed corona pandemie op de automotivie industrie, zie voorstel 2024-804
	Totaal	310.000		

	DSW De Bolder			
	Afgeschreven productiemiddelen	70.000	10	
	Totaal De Bolder			

Herverdeling gemeentefonds

Het kabinet heeft besloten de systematiek 'samen trap op, samen trap af' (accres) voor de jaren 2022-2025 vast te zetten op de stand van de voorjaarsnota 2022 van het rijk plus € 1 miljard (conform septembercirculaire 2022). Vanaf 2026 wordt dan het accres (koppeling hoogte algemene uitkering met rijksuitgaven) enkel nog aangepast voor loon- en prijsontwikkelingen.

Het onderzoek naar de herverdeling van de overige eigen middelen waaronder de toeristenbelasting is nog niet afgerond. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor de gemeente Texel. Zo ook het nog niet afgeronde onderzoek over uitbreiding gemeentelijk belastinggebied waarbij het mogelijk niet meer toegestaan is om forensenbelasting te heffen. In plaats daarvan zou dan de gemeente ervoor kunnen kiezen om ingezetenenbelasting te heffen die dan weer (gedeeltelijk) gecompenseerd wordt door het rijk via lagere loonbelasting.

Vermogenspositie

Weerstandsvermogen

Texel heeft op basis van de jaarrekening 2022 een weerstandsvermogen (inclusief algemene reserve) van € 22,7 miljoen. Dat is ruim twee keer het becijferde bedrag van de totale geschatte risico's. Daarnaast heeft de gemeente bestemmingsreserves van ca. € 22,2 miljoen.

Schulden

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto-schuldquote. De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen. De netto-schuldquote 2022 is ten opzichte van 2021 licht gestegen, van 50% naar 57%. Bij een percentage van 130 adviseert de VNG om de schuldenlast af te bouwen. De netto-schuldquote is beneden het landelijk gemiddelde

Conclusie

Het huidige weerstandsvermogen is ruim voldoende. Om de toekomstige investeringen te kunnen betalen moet de gemeente geld lenen. Daardoor zal de netto-schuldquote in de nabije toekomst toenemen. Daardoor nemen de rentelasten in de exploitatie toe, maar deze zijn geborgd in de begroting. Er worden zoveel mogelijk leningen afgesloten met een vaste rente over de hele looptijd.

Op weg naar programmabegroting 2024 - 2027

Programma 1 Voor en door bewoners

Wat willen we bereiken?

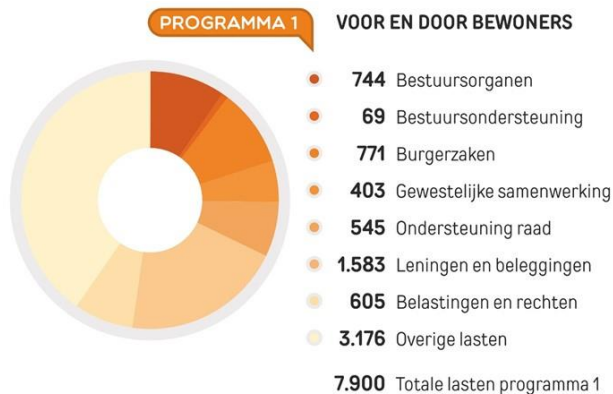
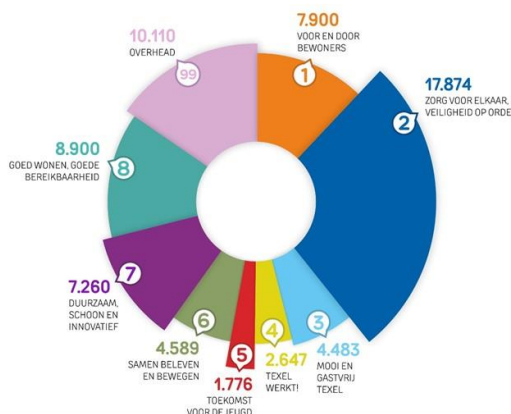
Toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening voor iedereen. Of dat nu aan de balie is, online of aan de telefoon. Zodat iedereen eenvoudig zaken met ons kan doen. Vanuit het principe 'digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is'.

We geven persoonlijke aandacht aan de bewoners die dat nodig hebben/wensen. Meer op afspraak werken draagt daaraan bij. En zo voldoen we aan de wettelijke zorgplicht voor laaggeletterden en/of digitaal minder vaardigen.

Wij gaan uit van de kracht van de samenleving die wij benutten en versterken waar nodig. Wij faciliteren participatie door de Texelse aanpak voor burgerparticipatie.

We zijn transparant en maken onze overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren.

We zijn een zelfstandige gemeente en werken samen met de Noordkop en de Waddeneilanden. We hebben een gezonde financiële basis, een duidelijke sluitende begroting en solide toekomstbestendige ICT-voorzieningen. Met veel aandacht voor informatiebeveiliging, privacy en hybride werken.

Waar hebben we al op ingezet?

- Vaststelling Programma Waddenprogramma en omzetting daarvan in Regiodeal;
- Eerste uitwerkingen van vastgestelde
- Samenwerkingsagenda Samen op Kop;
- Samenwerking tussen dorpscommissies en de gemeente. Belangenbehartiging van de bewoner staat daarbij voorop en daarin wordt samen opgetrokken;
- Wet open overheid: overheidsinformatie vindbaar en toegankelijk;
- Uitwerken van beleid zorgplicht dienstverlening voor laaggeletterden en/of digitaal minder vaardigen en verdere digitalisering door wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (wettelijke verplichting)
- Uitbreiden van digitale toegankelijkheid voor subsites (andere sites dan www.texel.nl) (wettelijke verplichting);
- Implementatie en uitvoering van de Texelse aanpak voor burgerparticipatie;
- Verdere professionaliseren van ICT-voorzieningen, ook i.v.m. hybride dienstverlening en beveiligingsaspecten.

Waar zetten we extra op in?

- Betrekken Raad en inwoners bij maatschappelijke en politieke discussies en vraagstukken;
- Betrekken jeugd leefomgeving dorp en omgeving;
- Texels Burgerberaad.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- financiële consequenties SPP;
- 8 koffiemachines vervangen.

C. Voorstellen

Voorstel 2024-101	Financiële consequenties SPP		
Doelenboom	1.1.5 Interne bedrijfsprocessen beheersen		
Motivat	In 2021 kwam het eerste Strategisch Personeelsplan als organisatie-instrument beschikbaar bij de gemeente Texel, om te ondersteunen bij Organisatie op Koers. Om het SPP leidend te laten zijn over langere termijn, is besloten om een jaarlijks 'werkdokument' op te leveren. De eerste versie van het SPP 2021 is nog opgesteld zonder financiële paragraaf, met name omdat men verwachtte dat wijzigingen in de bezetting binnen de beschikbare formatie konden worden opgelost. Eerder was dit ook het geval, maar dit blijkt niet meer haalbaar. Dit komt doordat de arbeidsmarkt in het nadeel van de werkgevers is veranderd en wij vaker genooddaakt zijn tot de inhuur van extern personeel. Hierdoor is het budget wat hiervoor gereserveerd is dus sneller besteed. Daarnaast komt de reden van deze aanvraag (het dubbel van functies voor opvolging) vaker voor dan het dat eerst deed. In de eerste versie: 'Werkdocument SPP/2023' is inzichtelijk gemaakt welke keuzes en/of ontwikkelingen financiële gevolgen hebben, waarvan een in deze perspectiefnota toelichten. Er zijn cruciale medewerkers die uitstromen vanwege het bereiken van de pensioenleeftijd. Deze moeten vroegtijdig worden vervangen, hetgeen leidt tot tijdelijke 'dubbele bezetting' (zie ook het concept meester-leerling zoals benoemd in het SPP van 2021). En er zijn oudere collega's met fysiek zware beroepen die ondersteuning van jongere collega's nodig hebben om tot de pensioengerechtigde leeftijd inzetbaar te blijven. Vanuit goed werkgeverschap geven wij hier invulling aan. Jaarlijks kan worden voorzien en berekend wat er aan extra middelen nodig is.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 236.000	Structureel	Begroting 2024 e.v.
Toelichting financieel	Voor het tijdelijk dubbel invullen van vacatures is extra budget nodig. Jaarlijks wordt er vastgesteld welke cruciale functionarissen uitstromen of ondersteund moeten worden en wat dit extra kost. Dit kan dan worden opgenomen in de personeelsbegroting. Het gaat hierbij dan om geoordeeld budget, dat, indien het (deels) niet wordt uitgegeven, ten gunste komt van het rekeningresultaat. Een overschrijding komt dan ten laste van het rekeningresultaat. Het nodige bedrag zal jaarlijks fluctueren. Dit heeft te maken met de aantallen waar het om gaat, de functieschalen en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Bij voorzienbare grote schokken kan het budget tussentijds via de tussentijdse rapportage bijgesteld worden. Deze kosten worden volgens de huidige stand van zaken in 2023 begroot op € 267.000 (in 2023 te dekken uit vacaturruimte) en in 2024 op € 236.000. Het begroot bedrag 2023 is berekend o.b.v. huidig inzicht in pensioenuitstroom en loonkosten van de geïnventariseerde functies uit de personeelsbegroting.		

Investeringsvoorstel 2024-102	8 koffiemachines vervangen	
Motivat	De huidige koffiemachines zijn afgeschreven in 2022 en dienen vervangen te worden. Het is geen vervangingsinvestering omdat de machines al in 2022 afgeschreven zijn. De vrijgevallen kapitaallasten in 2023 zijn anders ingezet.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 22.000	Begroting 2024
Toelichting financieel	De koffiemachines worden in 6 jaar afgeschreven.	

Programma 2 Zorg voor elkaar, veiligheid op orde

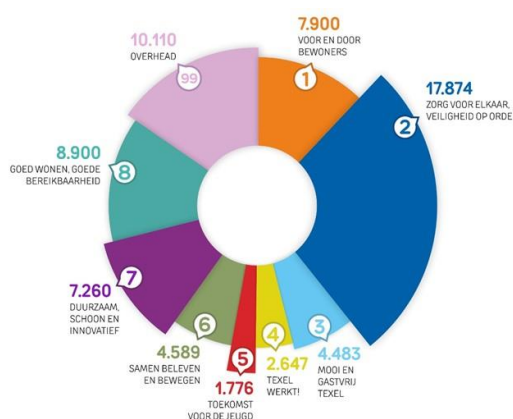
Wat willen we bereiken?

Een sociaal en gezond Texel: samen voor en mét inwoners.

We willen bijdragen aan de kwaliteit van leven voor alle Texelaars. We willen dat inwoners zo volledig, volwaardig en onafhankelijk mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Als dat tijdelijk of langdurig niet lukt, ondersteunen we hierbij. Daarbij maken we zoveel mogelijk gebruik van de mogelijkheden en het netwerk van deze inwoner. We proberen problemen te voorkomen. Als er toch problemen zijn, zorgen we voor creatieve oplossingen door zo gericht mogelijk te ondersteunen en integraal te werken binnen het brede sociaal domein.

Veiligheid op orde

Samen met onze partners streven we naar een veilige woon- en leefomgeving, zowel voor Texelaars als voor onze bezoekers. Daarom zetten we in op het voorkomen en beperken van risico's die de openbare orde en veiligheid bedreigen.

Waar hebben we al op ingezet?

Het jaar 2022 en 2023 staan voor een groot deel in het teken van de uitvoering van de vier uitvoeringsprogramma's sociaal domein, die in december 2021 zijn vastgesteld:

- gezond & veilig opgroeien;
- werk & zekerheid inclusief inburgering;
- maatschappelijke ondersteuning & meedoen;
- gezondheid.

In het eerste kwartaal van 2023 is de raad een evaluatie aangeboden met hierin de stand van zaken en een bijstelling van het benodigde budget en inhoudelijke doelen.

In 2023 is er tenminste:

- een stevig samenwerkingsverband gevormd met partners onder de noemer 'Coalitie Gezond en Veilig opgroeien'. In overleg met betrokken samenwerkingspartners is er een aanpak voor de korte en lange termijn om te stimuleren dat er minder alcohol en drugs wordt gebruikt. Hierin is de handhaving en preventie op elkaar afgestemd. Er is gewerkt aan meer ouderbetrokkenheid en begeleide vrijetijdsbesteding;
- uitrol van de lokale publiekscampagne Kern Gezond Texel, inclusief 'financieel fit' waarin de maatregelen rondom energiearmoede aandacht krijgen en overige regelingen rondom minima en armoedebestrijding;
- een businesscase voor het Huis van ontwikkeling opgeleverd en naar verwachting in december door de raad vastgesteld. Parallel hieraan wordt vervolgens een start gemaakt met de implementatiefase. Separaat aan dit proces wordt een voorstel over de toekomst van de Bolder inclusief een meerjarenraming aan de raad gepresenteerd;
- is samenwerking met betrokken partners is uitvoering gegeven aan ons lokale samenwerkingsverband inburgering. Het is bekend of dit goed werkt voor de nieuwe bewoners en wat dit structureel kost.

Waar zetten we in 2024 op in?

We blijven uitvoering geven aan de doelen van de visie Sociaal Domein. Hiervoor stellen we (vernieuwde) uitvoeringsprogramma's Sociaal Domein voor op basis van een evaluatie in het eerste kwartaal van 2024. We zijn dan 2 jaar onderweg.

In het kader van gezond en veilig opgroeien worden jongeren actief betrokken bij nieuwe ontwikkelingen op het gebied van preventief jeugdbeleid. Er wordt een platform gelanceerd waarop vrijetijdsaanbod voor de jeugd toegankelijk is. Dit wordt bij voorkeur uitgevoerd door een gesubsidieerde samenwerkingspartner. Ouders en professionals werken samen aan een cultuuromslag ten aanzien van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren.

We blijven invulling geven aan de publiekscampagne Kern Gezond Texel, wat vanuit de Coöperatie Kerngezond Texel wordt gecoördineerd. We blijven ons inzetten op Texel-brede samenwerkingen op het gebied van gezondheid en leggen verbinding met regionale gezondheidsinitiatieven.

We zetten we ons in om de leefbaarheid in de dorpen te versterken. Er is zicht op eventuele onbenutte kansen rondom het werven, samenbrengen en ondersteunen van vrijwilligers. Het Huis van Ontwikkeling gaat van start op basis van een groeimodel (eerst basisverlening, daarna uitbreiding).

We zetten in op verdere ontwikkeling en uitvoering van het maatregelenpakket voor minima op basis van de landelijke ontwikkelingen. Er zal blijvende aandacht zijn voor communicatie over maatregelen, financiële zelfredzaamheid en het voorkomen van schulden, aansluitend bij Kerngezond Texel om zoveel mogelijk inwoners te bereiken.

Naast de uitvoering van de uitvoeringsprogramma's, staat 2024 in teken van de voorbereiding van de nieuwe inkoopcontracten Jeugd en Wmo per 1-1-2025. Beschermd wonen is vanaf 1-1-2024 gedecentraliseerd. Wat betekent dat er bijvoorbeeld 'beschermd thuis' moet worden ingekocht en georganiseerd en ook de gevolgen voor het lokale zorglandschap.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- jongerenwerk bestendigen.

C. Voorstellen

Voorstel 2024-201	Jongerenwerk extra inzetten en bestendigen		
Doelenboom	2.5.2 Jongeren bij opgroeien ondersteunen		
Motivatie	We willen extra inzetten op het jongerenwerk op Texel en deze bestendigen. Young 4 Ever heeft de afgelopen jaren met incidentele middelen extra ingezet op online jongerenwerk en de psychische gezondheid van jongeren. Dat gaat goed en is nog steeds hard nodig. Dat willen we bestendigen met de inzet van structurele gelden. Daarnaast willen we extra uren inzetten op preventie van problemen, mentale gezondheid, verbreding van de doelgroep en het vergroten van het bereik in de buitendorpen door extra formatie voor professioneel jongerenwerk mogelijk te maken. In 2023 voeren we gesprekken met Young 4 Ever om nadere afspraken te maken over invulling en leggen we de afspraken vast in een nieuw BCF-contract.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 150.000	Structureel	Begroting 2024 e.v.
Toelichting financieel	Voor het bestendigen van het huidige jongerenwerk, het structureel maken van de incidentele subsidies hebben we € 60.000 nodig. Voor de extra inzet van professioneel jongerenwerk, vragen we een bedrag van € 90.000 structureel.		

Programma 3 Mooi en gastvrij Texel

Wat willen we bereiken?

Texel is duurzaam aantrekkelijk voor bezoekers, bewoners en bedrijven.

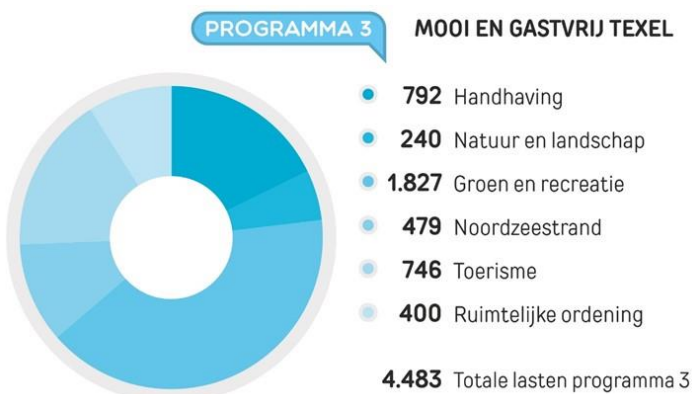
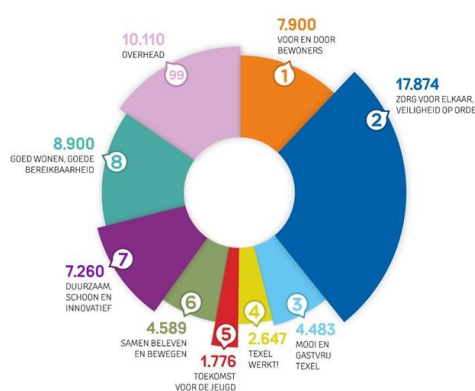
Daarbij streven we naar balans tussen de toeristische ontwikkelingen, draagkracht van het Texelse landschap en draagvlak bij de inwoners.

Het eilandkarakter van Texel wordt gekoesterd. Met balans tussen het gebruik van de fysieke leefomgeving, de kwaliteit van natuur en landschap en vergroting van de biodiversiteit.

De openbare ruimte is zo ingericht dat deze de klimaatverandering (natter, heter en droger) aan kan en de biodiversiteit vergroot.

Een veilige kust die ons beschermt tegen het water van de zee en die ruimte biedt voor recreatie en natuur.

Met de mogelijkheden van de nieuwe Omgevingswet en het opstellen van de Omgevingsvisie beschermen we de (kern)waarden van Texel en proberen we gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken. Hierbij doen we meer samen met inwoners, organisaties en bedrijven.

Waar hebben we al op ingezet?

Toerisme

De Uitvoeringsagenda 2022-2024, voortkomend uit het Toeristisch Toekomstplan (TTP), bevat de belangrijkste acties die gemeente Texel samen met haar stakeholders oppakt om toerisme en recreatie op het eiland duurzaam te verbeteren.

Het paraplu bestemmingsplan Verblijfsrecreatie wordt naar verwachting in 2023 vastgesteld. Met de regels en overgangstermijnen in dit parapluplan worden duidelijke stappen gezet om de toeristische druk beter te reguleren, de verstening en de groei van zomerhuizen en het aantal slaapplekken tegen te gaan en het aantal kampeerplaatsen zoveel mogelijk te behouden.

In 2023 worden onderzoeken opgeleverd over het reguleren van de toeristische druk, het toewerken naar een digitaal nachtregister, de gevoelde toeristische druk in relatie tot de leefbaarheid en het direct zichtbaar ten goede laten komen van de lusten van het toerisme.

Groenbeheer

In 2023 wordt een nieuw 5-jaars Groenstructuurplan (beleid + beheer) ontwikkeld, met oog voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. Dit zorgt voor duidelijkheid over het behoud van bestaande bomen en groen. Uitgangspunt: bomen en heggen worden ingepast.

Natuur en landschap

Samen met de Texelse boeren en natuurbeheerders vindt overleg plaats hoe om te gaan met de huidige uitdagingen voor zowel het behalen van natuurdoelen (incl. biodiversiteit) als een gezonde agrarische bedrijfsvoering.

Ruimtelijke Ordening

De voorbereiding van de inwerkingtreding van de Omgevingswet (naar verwachting per 1 januari 2024) gaat door. De vaststelling van de Omgevingsvisie zal naar verwachting in de eerste helft 2024 plaatsvinden.

Waar zetten we extra op in?

Toerisme

De acties uit het Toeristisch Toekomstplan:

- gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap;
- stimuleren bezoekers om meer de fiets en het openbaar vervoer te gebruiken en de auto te laten staan. Gekeken naar spreidingsinstrumenten.

De 4-jarige overeenkomsten met STIFT en VVV lopen in 2024 af. De voorbereiding van eventuele nieuwe overeenkomsten start in 2023.

Groenbeheer

Het groen in de openbare ruimte moet de extremere weersomstandigheden (natter, heter, droger) kunnen opvangen, maar daar ook tegen bestand zijn. De planmatige aanpak voor de komende jaren wordt op basis van het Groenstructuurplan uitgevoerd. Daarin zal ook ruime aandacht voor vergroting van biodiversiteit zijn.

Kust

In 2024 gaan we verder met de uitvoering van het Meerjarenprogramma strand en duingebied Noordzeekust Texel. Hierbij geven we samen met SBB, RWS, HHNK en PHN speciale aandacht aan de communicatie met de inwoners en ondernemers.

Strand

Het in 2023 op te stellen meerjarenplan voor het opknappen van de parkeerterreinen bij de strandlagen, zal de komende jaren leidend zijn.

Ruimtelijke Ordening

Het kunnen werken conform de (op 1 januari 2024 inwerking te treden) Omgevingswet, zal de nodige tijd en aandacht blijven vragen. Van medewerkers en bestuur. Cursussen, oefensessies blijven nodig. Ook wordt verder toegewerkt naar een definitief casco van het Omgevingsplan. Met de Omgevingswet gaan taken naar de gemeente over. Dat biedt kansen om bijvoorbeeld milieuregels in het Omgevingsplan af te stemmen op de lokale situatie. Ook voor de vergunningverlening, toezicht en handhaving rond bodembescherming en -sanering wordt de gemeente bevoegd gezag. De Omgevingsdienst blijft deze diensten uitvoeren.

Begin 2024 zal de Omgevingsvisie worden opgeleverd. Actualisatie van het vastgesteld beleid en de (Texelse en lokale) kernwaarden vormen hiervan het fundament. In 2024 wordt ook het zendmastenbeleid geactualiseerd.

Ook wordt in 2024 het welstandsbeleid geactualiseerd, om ruimtelijke ontwikkelingen beter vorm te geven. De inhoud van de Omgevingsvisie vormt hiervoor belangrijke input, zeker rondom de verankering van de Texelse kernwaarden.

Toezicht & Handhaving

De uitkomsten van het paraplu-bestemmingsplan verblijfsrecreatie zullen bij de handhaving een rol gaan spelen. Verder zullen alle voorkomende toezichtzaken, zoals gebiedscontrole, kamperen bij de boer, recreatieparken, illegale bewoning, recreatieve bewoning van woonhuizen etc. speerpunten blijven.

Het boa-team zal zich blijven inzetten op toezicht van de Horecawet, betaling van het Texel-vignet en samenwerking met de politie en team VTH.

Permanente bij- en herscholing van de boa's wordt belangrijk gevonden.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- Risico Inventarisatie strandbewaking uitvoeren;
- groenvoorzieningen vervangen;
- parkeerterreinen strandslagen reconstrueren.

C. Voorstellen

Voorstel 2024-301	Risico Inventarisatie strandbewaking uitvoeren		
Doelenboom	3.4.1 Strand schoon en bereikbaar houden		
Motivatie	Door de veranderende kust en verplaatsing strandpaviljoens willen we onderzoeken hoe de strandbewaking in de toekomst beter/efficiënter ingezet kan worden. Dit doen we door het laten uitvoeren van een ricoinventarisatie door de NIVZ (Nederlands Instituut Veiligheid Zwemwaterlocaties) in samenwerking met de Reddingbrigades		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 17.500	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel	Verwacht wordt dat hier € 17.500 voor nodig is.		

Voorstel 2024-302	Groenvoorzieningen vervangen		
Doelenboom	3.3.1 Openbaar groen beheren		
Motivatie	Vervanging is noodzakelijk om het areaal op het gewenste kwaliteitsniveau te krijgen. Indien niet wordt vervangen lopen de kosten voor dagelijks onderhoud op. In totaal is een investering van € 600.000 nodig, gedurende de periode 2019 tot en met 2026 wordt jaarlijks € 75.000 ter beschikking gesteld. In 2023 worden weer verschillende groenvoorzieningen aangepakt. Deze maatregelen vloeien voort uit het Groenbeheerplan dat in 2018 is vastgesteld door de raad.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 75.000	Incidenteel	Begroting 2024
	-€ 75.000	Incidenteel	Reeds structureel opgenomen (besloten bij begroting 2019)
Toelichting financieel			

Investeringsvoorstel 2024-303	Parkeerterreinen strandslagen reconstrueren	
Motivatie	In 2022 en 2023 is voor het aanpakken van het parkeerterrein bij twee strandslagen in totaal 4 ton beschikbaar gesteld. De hoogte van de kosten was toentertijd een inschatting. Nadere uitwerking van de plannen laat zien dat dit bedrag te laag is. Voor de zeven strandslagen (9, 12, 15, 17, 28, 31 en 33) worden de totale kosten geraamd op € 3 miljoen. Het plan is om vanaf 2024 al de parkeerterreinen te vernieuwen. Gestart zal worden met strandslag 12. Voorgesteld wordt om voor 2024 een extra bedrag ad € 2,6 miljoen beschikbaar te stellen.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 2.600.000	Begroting 2024
Toelichting financieel	De afschrijftermijn is 40 jaar.	

Programma 4 Texel werkt!

Wat willen we bereiken?

Een stabiele economische situatie. Samen met de Waddeneilanden en de Kop van Noord-Holland investeren we in verbreding en diversiteit van onze economische sectoren: een bijdrage aan de zogenoemde Brede Welvaart. Zo behouden en versterken we de lokale en regionale werkgelegenheid

De beroepsbevolking vergrijst, velen gaan binnenkort met pensioen en er komen te weinig werknemers bij. We moeten als eiland slim gaan samenwerken om personeel voor de toekomst vast te houden en nieuw personeel aan te trekken. Een bestendige arbeidsmarkt is van groot belang. Dat kunnen we als overheid echter niet realiseren; onderwijs en ondernemers en organisaties zijn daar gezamenlijk voor nodig. De beroepsopleidingen moeten op de (toekomstige) arbeidsmarkt zijn afgestemd.

Daarnaast willen we Texelaars ondersteunen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar ook Texelaars die hulp nodig hebben richting een andere sector of om weer terug te komen in het arbeidsproces.

In de circulaire economie wordt gestreefd naar een **eindeloze cyclus** van grondstof naar 'afval' naar grondstof etc. Waarbij echt afval niet bestaat en altijd een grondstof is voor een nieuw product. In 2050 moeten alle grondstoffen uit hergebruik komen (Nationaal Grondstoffenakkoord 2017). In 2030 moet de helft van onze grondstoffen al uit hergebruikte grondstoffen bestaan.

De retailsector is economisch en maatschappelijk belangrijk voor inwoners, bedrijven en gasten. We hebben aantrekkelijke centra waar men graag verblijft. Ontwikkelingen blijven mogelijk.

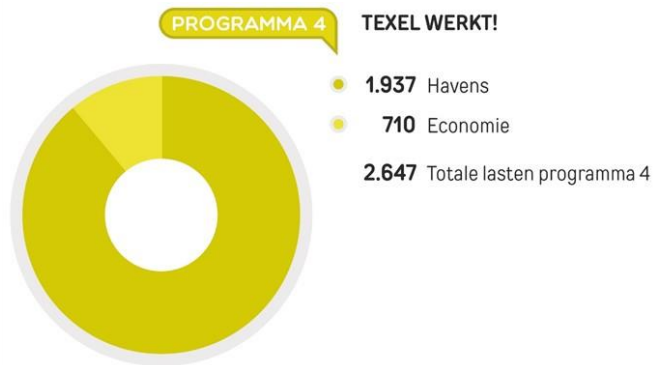
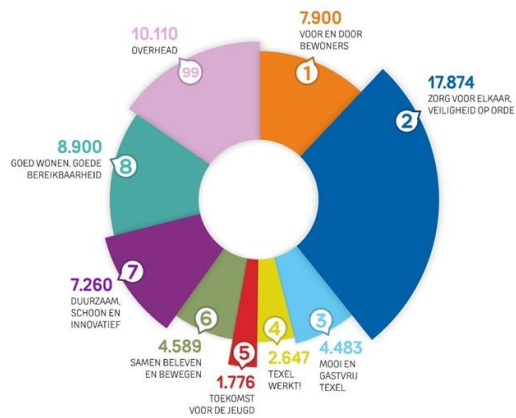
Vraag en aanbod voor werklocaties zijn op elkaar afgestemd, zodat er ruimte is voor lokale bedrijvigheid.

We willen economisch gezonde havens (Oudeschild en Seaport Texel) en een daarbij passende beheer- en exploitatievorm. De ontwikkelingen in de haven van Oudeschild versterkt de toeristische beleving. De havens moeten behouden blijven als karakteristieke vissers- en werkhavens met bijbehorende sfeer en bedrijvigheid.

De visserij is van economisch belang. Samen met het Bestuurlijk Platform Visserij en de lokale visserijsector blijven we inzetten op een vitale visserijgemeenschap.

De in de Samenwerkingsagenda 'Samen op Kop' gemaakte afspraken worden uitgewerkt. Het gaat om projecten op de gebieden Arbeidsmarkt en Onderwijs, Energie en Duurzaamheid en Recreatie en Toerisme. In het Programma Waddeneilanden / Regiodeal, programmalijnen 2 "toekomstbestendig ondernemen en ontwikkelen" en 5 "circulaire economie" zetten we in op het bestendigen, ontwikkelen en innoveren in de eilandelijke economieën.

Waar hebben we al op ingezet?

Het uitvoeren van acties uit de visies voor de bedrijventerreinen en retail is een continue proces. Het gaat zowel om ondernemersinitiatieven als om gemeentelijke projecten.

Het havenbeleid stuurt aan op gezonde economische en toekomstgerichte havens. Uit onderzoek moet blijken hoe beheer en exploitatie van de haven van Oudeschild het beste tot uiting komt.

Er is ruimte voor de overgebleven (traditionele) visserij. Belangrijk is op Texel, bij voorkeur op of nabij de haven, ook ruimte te bieden aan circulaire viskweek en circulaire visgroei als nieuwe economische sector.

Alle ondernemers in de havens werken samen. Het dna voor de haven blijft gewaarborgd. Het unieke karakter van de haven van Oudeschild blijft krachtig.

De acties uit de Samenwerkingsagenda 'Samen op Kop!' blijven we uitvoeren. Deze economische-ruimtelijke samenwerking in de Kop van Noord-Holland en de samenwerking op het niveau van Noord-Holland-Noord helpen ons om lokaal economisch gezond te blijven.

De acties uit het Programma Waddeneilanden zijn beschreven in de regiodeal die de eilanden, ondersteund door de provincies, hebben ingediend. De projecten die daarin zijn genoemd worden uitgevoerd. Hierbij is extra aandacht voor circulaire en duurzame bedrijvigheid.

Waar zetten we extra op in?

Samen met anderen zetten we in op een bestendige arbeidsmarkt. Concrete acties zijn:

- we investeren in jeugd en bevolking door het wonen en werken op Texel aantrekkelijk te maken;
- het verbinden van allerlei initiatieven in onze samenleving over een duurzame toekomstige arbeidsmarkt en onderwijs op Texel zoals Huis voor Ontwikkeling, Kenniswerkplaats, HR-Netwerk, doorgaande leerlijnen (OSG en ROC), bestaande leerlijnen (Texel Academy en Omring), Texels Welzijn, Kerngezond Texel en de regionale samenwerkingsvormen;

- we organiseren met het onderwijs betere aansluiting van beroepsopleidingen op vraag naar werknemers;
- de aanbevelingen uit het stageonderzoek naar een toekomstbestendige arbeidsmarkt, worden samen met het bedrijfsleven uitgewerkt.

De vorm cq entiteit voor beheer- en exploitatie van de haven is een feit. Zij ontwikkelen met alle belanghebbenden en gebruikers een aanpak voor de haven van Oudeschild, brengen en te investeren in onderhoud en vervanging van de haven om de kwaliteit goed te houden.

Circulariteit behoeft meer aandacht. Een aanjaagfunctie voor visie en bewustwording en ondersteuning van circulariteit moet de organisatie en ondernemers een stap verder zetten.

In elk geval is er aandacht voor nieuwe initiatieven zoals circulaire viskweek en circulaire visgroei.

De havens en het vliegveld zijn toegangspoorten van Texel: zij zijn erg belangrijk.

Texel blijven we als proefeiland voor innovatieve ontwikkelingen benutten. We ondersteunen pilots op het gebied van energiesopslag, wateropslag en duurzame landbouw en visserij (zie ook hoofdstuk 7). En daarbij zetten we tevens in op het verwerven van subsidies. Om pilots te ondersteunen is een financiële bijdrage bij de start vaak onmisbaar. Ook de lobby naar Europa voor terugkeer van pulsvisserij of vergelijkbare duurzame visserijtechnieken hoort hierbij. Ook gaat het om de toekomst van de landbouw. Dit is gericht op het ondersteunen van Texelse boeren bij de huidige uitdagingen voor hun bedrijfsvoering. We gaan samen met initiatiefnemers / aanvragers op zoek naar subsidies.

Texelse ondernemers helpen we bij opdrachten van de gemeente, door hen intensiever te informeren over het inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- circulaire Economie en Stikstofaanpak;
- nieuwe ronde Leadersubsidie;
- investeringen Haven 2024.

C. Voorstellen

Voorstel 2024-401	Circulaire Economie en Stikstofaanpak		
Doelenboom	4.1.3 Ondernemerschap in eigen omgeving stimuleren		
Motivat	Wij streven ernaar om uiterlijk in 2050 volledig circulair te zijn. Dit past binnen het rijksbeleid. Om dit te bereiken zullen er in 2024 een aantal onderzoeken moeten worden uitgevoerd om te kijken langs welke weg deze ambitie gerealiseerd kan worden. Ook dient onderzocht te worden welke projecten/acties voor onze gemeente het beste passen om de gewenste circulariteit te realiseren. Hier ligt ook een kans voor de aanpak van de stikstof problematiek, door in gezamenlijkheid met de betrokken sectoren te onderzoeken welke circulaire initiatieven op Texel en passend bij Texel mogelijk zijn en direct een bijdrage zullen leveren aan de vermindering van de stikstof.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 80.000	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel	€ 80.000 incidenteel, verdeeld over € 50.000 voor circulariteit - breed en € 30.000 voor de stikstofaanpak.		

Voorstel 2024-402	Nieuwe ronde Leader subsidie		
Doelenboom	4.1.3 Ondernemerschap in eigen omgeving stimuleren		
Motivat	Voor de nieuwe ronde van de bekende Leader subsidie (ontwikkeling economie platteland) wordt een bijdrage van in de Kop deelnemende gemeenten gevraagd. Over het bedrag is nog geen overeenstemming maar het zal naar verwachting ongeveer €20.000,- per jaar zijn voor gemeente Texel.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 20.000	Structureel	Begroting 2024 e.v.
Toelichting financieel	Van 2024 t/m 2028 ongeveer 20.000 per jaar gemeentelijke bijdrage subsidie		

Investeringsvoorstel 2024-403	Investeringen Haven 2024	
Motivat	Er moeten investeringen (vervangingen van oa damwanden en steigers) in de haven gedaan worden de komende tijd. Dit staat gepland voor de jaren 2024, 2025 en 2026. Door een slimme combinatie van werken en aanbesteden te doen is het mogelijk in één keer deze werkzaamheden uit te voeren die in het Meerjaren onderhouds programma staan. Een externe projectleider gaat aan de slag met deze klus, en kan zodoende ook in een keer alles oppakken. De organisatie van de haven (exploitatie) wordt onderzocht, maar deze noodzakelijke onderhoudsmaatregelen zijn vanuit het MJOP noodzakelijk voor het functioneren en veiligheid van de haven.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 4.950.000	Kapitaallasten t.l.v. reserve haven
Toelichting financieel	Betreft geïndexeerde bedragen welke in het MJOP genoemd staan. totale raming werken nu € 4.950.000. De afschrijftermijn bedraagt 50 jaar. De kapitaallasten komen t.l.v. reserve haven onderhoud > 5 jaar.	

Programma 5 Toekomst voor de jeugd

Wat willen we bereiken?

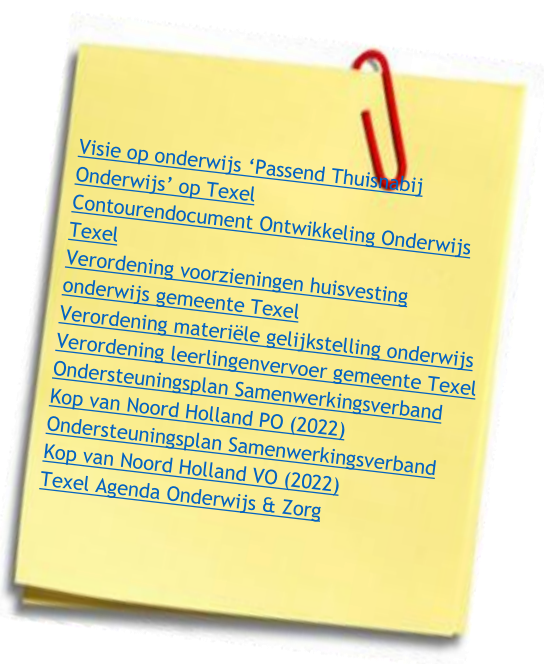
Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk is om te leven, te wonen en te werken voor de huidige en toekomstige inwoners. Een goed vestigingsklimaat is belangrijk. Voorwaardelijk zijn onderwijsvoorzieningen die kwalitatief goed en volwaardig onderwijs bieden voor de kinderen en de jongeren. Vooral voor jonge gezinnen is goed onderwijs belangrijk om zich te vestigen op Texel.

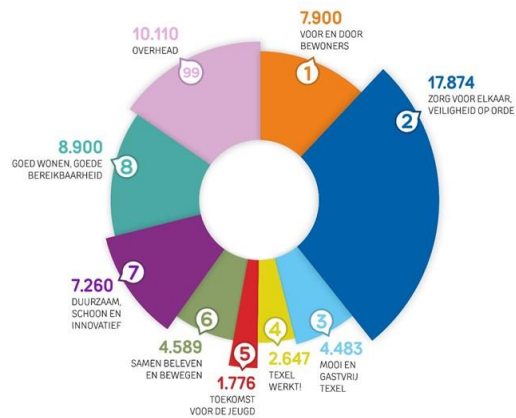
De basisscholen in de dorpen blijven in stand, zolang dat pedagogisch en kwalitatief verantwoord is. Het voortgezet onderwijs wordt behouden met een breed aanbod: vwo, havo, mavo, vmbo en Praktijkonderwijs. Er is extra aandacht voor vmbo en de sectoren toerisme, techniek, horeca en bouw.

Kinderen vinden op het eiland zoveel mogelijk wat ze nodig hebben. Een doorgaande leerlijn is belangrijk. Kinderen met onderwijsachterstanden in de peuterleeftijd en het basisonderwijs worden ondersteund met extra taal- en rekenonderwijs. Scholen en gemeente werken integraal samen op het snijvlak onderwijs en jeugdzorg.

Jeugd en jongeren zijn gelukkig en kunnen gezond en veilig opgroeien, met minder alcohol en drugs, zeker onder de 18 jaar. Zij kunnen zich breed ontwikkelen op het gebied van sport, cultuur en andere vrijetijdsbesteding. Preventieve voorzieningen zijn daarvoor belangrijk. In alle dorpen zijn er voldoende speel- en hangplekken.

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen geestelijk en lichamelijk vitaal ouder worden. Elke volwassene moet voldoende kunnen lezen, schrijven en rekenen en daarvoor kunnen werken aan zijn of haar basisvaardigheden. Doorgaande leerlijn, korte afstap naar de overkant, richting een baan met toekomst op Texel. Een leven lang kunnen leren, begint al bij de jeugd!

Waar hebben we al op ingezet?

De Skool in Den Burg is gestart. Het is een belangrijke voorziening en heeft een 'spilfunctie' in het onderwijsnetwerk. De scholen in de buitendorpen worden zo lang als mogelijk in stand gehouden.

Er wordt samengewerkt tussen onderwijs en bedrijfsleven. De gemeente ondersteunt deze processen waar mogelijk.

Een belangrijk gezamenlijk uitgangspunt is permanente afstemming over de vraag naar het 'type' werknemer en het scholingsaanbod.

Het voortgezet onderwijs streeft naar verbreding van het aanbod. Er is extra aandacht voor vmbo Toerisme, Techniek, Horeca en Bouw.

Het traject Texel Academy loopt voor jongeren die in de horeca willen werken. Ook Omring biedt opleidingen op Texel aan en de OSG werkt op diverse terreinen samen met Vonk.

Gemeente, schoolbesturen en zorgpartners blijven intensief samenwerken op basis van de Texelse Agenda Onderwijs & Zorg. Thema's op deze agenda zijn onder meer; het optimaliseren van de huisvesting in de buitendorpen, optimaliseren van de aansluiting tussen onderwijs en (jeugd-)zorg. Voorkomen en verhelpen van onderwijsachterstanden heeft voortdurend de aandacht. Hiervoor draait een extra taalklas. Onderwijsdata worden samen met het onderwijs gemonitord.

Voor volwassenen is er een taalhuis (Taalhuis Texel) gerealiseerd. Via het taalhuis kunnen volwassenen die laaggeletterd zijn op een laagdrempelige wijze werken aan het verbeteren van basisvaardigheden: taal, lezen, rekenen en digitale vaardigheden.

Waar zetten we extra op in?

De 'Texelse Agenda Onderwijs en Zorg' draait. Daar waar nodig wordt de inzet op thema's van de agenda geïntensiveerd. Een belangrijk doel is het realiseren en ondersteunen van een breed onderwijsaanbod, zodat elk kind in een passende omgeving onderwijs kan blijven volgen.

Goede huisvesting is een randvoorwaarde voor goed onderwijs. Daarom worden in navolging van de realisatie van De Skool in Den Burg de schoolgebouwen van de scholen in de buitendorpen vernieuwd en verduurzaamd. Dit is belangrijk voor het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs in een bestendig onderwijsnetwerk.

Met de scholen worden proactief de leerlingaantallen gemonitord.

We stellen de gemeentelijke organisatie nadrukkelijk open voor stageplaatsen uit vmbo en mbo.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

Geen voorstellen

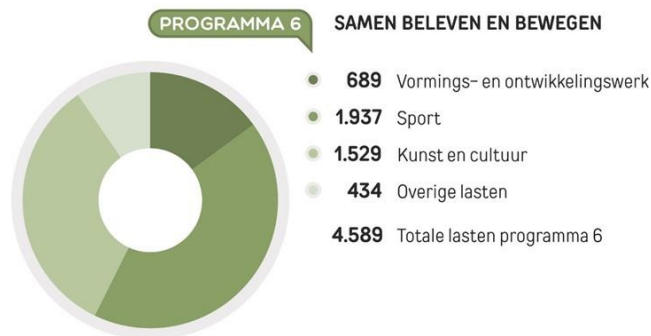
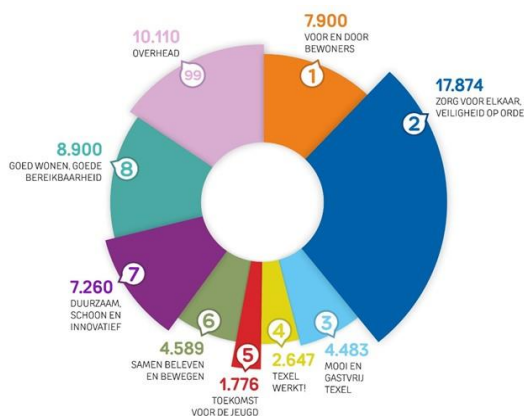
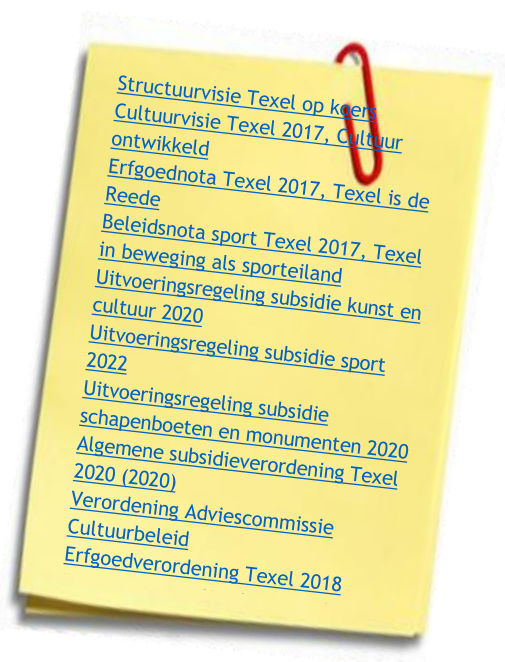
C. Voorstellen

Geen voorstellen.

Programma 6 Samen beleven en bewegen

Wat willen we bereiken?

Dit programma gaat over samen beleven en bewegen. Over kunst & cultuur, sport, cultureel erfgoed, archeologie, musea en monumenten. Sport en cultuur zijn belangrijke elementen in onze samenleving. Voor preventie en sociale binding zijn ze van essentieel belang. We vergroten het welzijn en de gezondheid van de Texelaar door voorzieningen en activiteiten voor sport, kunst en cultuur te ondersteunen en stimuleren. We zorgen dat we Texelse monumenten en (onderwater-) erfgoed in stand houden en dat we onze archeologie conserveren. Met dit alles zijn en blijven we ook een aantrekkelijk eiland voor toeristen.

Waar hebben we al op ingezet?

We zijn bezig met de ontwikkeling van het Thijssenhuis. De bouwvergunning is aangevraagd en de aanbesteding loopt. Ook zijn we in samenwerking met de adviescommissie cultuurbeleid bezig met het proces voor realisatie van een kunstwerk bij het Thijssenhuis, welke we als gevolg van de 'Percentageregeling kunst in de openbare ruimte Texel 2021' kunnen realiseren. We hebben onze lokale culturele infrastructuur ondersteund met rijks- provinciale, en gemeentelijke middelen bij de negatieve gevolgen van de landelijke coronamaatregelen in 2020, 2021 en 2022.

Voor erfgoed werken we door aan de verbetering van het monumentenonderhoud om dure restauraties en verwaarlozing te voorkomen. Daarnaast wordt er ingezet op het verduurzamen van monumentale woningen. Ook werken we verder aan de ontwikkeling van nieuw beleid voor het behoud van de schapenboeten en het ontwikkelen van de kerkenvisie. Tevens is de Beheersverordening Waddenzee en Noordzee vastgesteld.

De Sportstichting Texel beheert en exploiteert namens de gemeente de TXL Sporthal. De stichting voert ook het gemeentelijk sportbeleid uit. Daarvoor zijn de combinatiefunctionaris Sport en de buurtsportcoaches bij de stichting in dienst. De jeugd is een belangrijke doelgroep. Daarom wordt flink ingezet op de uitvoering van het Lokaal Sportakkoord en de integrale aanpak met de uitvoeringsprogramma's van het sociaal domein. Samenwerking met het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen is daarom belangrijk. Ouderen en minder validen vallen niet buiten de boot. De sportstichting levert voor jong en oud een substantiële bijdrage aan het project 'Positieve Gezondheid'.

Waar zetten we extra op in?

We werken verder aan de realisatie van het Thijssenhuis, met een kunstwerk, en de ontwikkeling van het gebied rondom, inclusief ijsbaan. De toekomstige hoofdgebruikers van het gebouw; Artex, bibliotheek en Young 4 Ever hebben zich verenigd in Stichting Thijssenhuis. We werken met hen aan de totstandkoming van een overeenkomst aangaande het beheer en exploitatie van het gebouw. Ook zetten we ons extra in op het ondersteunen van de bibliotheek bij een

informatiepunt digitale overheid (IDO) op Texel. Een centrale fysieke plek waar onze inwoners terecht kunnen voor hulp bij allerlei digitale (overheids)zaken. Te denken valt aan vragen over DigiD, belastingen en toeslagen, AOW, maar ook over werk, uitkering, rijbewijs of verkeersboetes.

Sowieso blijven we verenigingen en stichtingen op het gebied van sport, cultuur en welzijn ondersteunen. Bijvoorbeeld bij het bevorderen van samenwerking en het vinden van vrijwilligers. Maar ook kijken we naar de verschillende mogelijkheden om hen financieel te ondersteunen bij problematiek zoals bij de energietransitie en de stijgende energieprijzen. Tevens zetten we extra in op de ondersteuning van initiatiefnemers bij de vergunningaanvragen voor evenementen.

De regelingen 'Brede Regeling Combinatiefuncties' en het Lokale Sportakkoord blijven bestaan en gaan mee in de nieuwe Brede SPUK-regeling 'Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026'. De nieuwe regeling zet Sport & Bewegen integraal in voor Gezondheid en het thema Sociaal Basis. Het jaar 2023 is voor de gemeente(n) het voorbereidingsjaar en vanaf 2024 moet het plan gaan draaien. De gemeente volgt dit beleid. Het nieuwe programma zal in belangrijke mate bijdragen aan sport en bewegen voor een gezonde en vitale samenleving.

De technische staat van de wielerveden in Sportpark Den Burg-Zuid verslechtert en moet daarom gerenoveerd worden. De renovatie is nodig om de wielerveden kwalitatief optimaal te houden. Dat is uitgangspunt van de gemeentelijke structuurvisie: in stand houden van kwalitatief goed geoutilleerde (buiten-)sportvoorzieningen. De opties voor renovatie worden onderzocht en aan de raad voorgelegd. De financiële consequenties zijn nog niet bekend en daarom nog niet meegenomen in de perspectiefnota 2024-2027.

Gekoppeld aan het nieuwe schapenboetenbeleid Zetten we een nieuwe uitvoeringsregeling subsidie voor monumenten en schapenboeten op en we werken verder aan het ontwikkelen van de kerkenvisie.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- Proces vergunningaanvragen evenementen ondersteunen

C. Voorstellen

Voorstel 2024-601	Proces vergunningaanvragen evenementen ondersteunen		
Doelenboom	6.1.3 Kunst en cultuur stimuleren		
Motivatie	Dit voorstel staat in het verlengde van een reeds eerder opgestart project 'evaluatie en eventuele herziening uitvoeringsregeling en -beleid evenementen'. Hiermee is in 2021 gestart met de actualisatie van bestaande uitvoeringsbeleidsstukken uit 2016 en 2017. Dit budget is bedoeld voor de in het coalitieakkoord bedoelde extra ondersteuning bij aanvragen voor het houden van evenementen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 10.000	Structureel	Begroting 2024
Toelichting financieel	Een optie is om de kostendekkendheid van de leges te verhogen.		

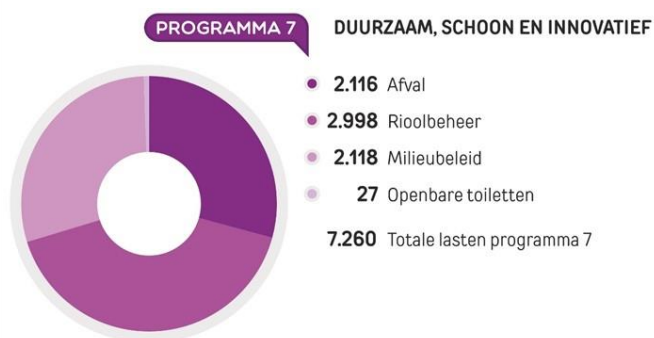
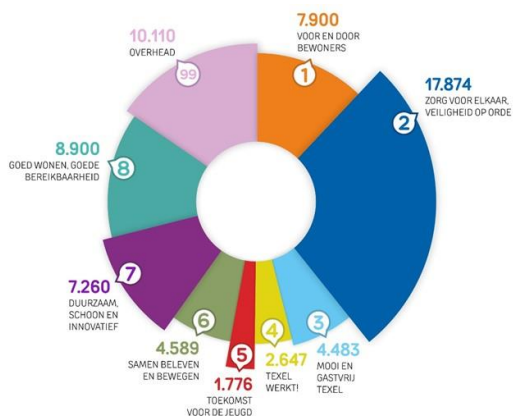
Programma 7 Duurzaam, schoon en innovatief

Wat willen we bereiken?

De energietransitie is in volle gang. We houden een burgerberaad om erachter te komen hoe de Texelaars hier invulling aan willen geven. We zetten in op zonne-energie op grote daken en parkeerterreinen en staan open voor nieuwe mogelijkheden zoals getijde-energie. We stimuleren energiebesparing door het verduurzamen van woningen en andere panden.

Ook spelen we in op de klimaatverandering door onze openbare ruimte hierop aan te passen.

We streven naar een circulaire economie. De ambitie is van afval naar grondstof zodat grondstoffen worden hergebruikt in plaats van verbrand.

Waar hebben we al op ingezet?

We willen weten wat de inwoners vinden van de uitdagingen op het gebied van klimaat en energie. Daarom organiseren we een burgerberaad rond dit thema. We richten ons vooral op isolatie van woningen en duurzame opwek op daken en parkeerterreinen.

We houden bij de inrichting van de openbare ruimte rekening met de gevolgen van klimaatverandering. Ook passen we verschillende beplantingen toe voor het vergroten van de biodiversiteit. Om minder uitstoot te realiseren letten we op het anders prioriteren van auto's bij het inrichten van de leefomgeving en breiden het aantal laadpalen voor elektrische auto's in de openbare ruimte uit.

Waar zetten we extra op in?

Voor de energietransitie richten we ons meer op de bedrijven op Texel. Ook geven we het goede voorbeeld door onze gebouwen te verduurzamen zodat we in 2035 aardgasvrij zijn. Voor onze inwoners starten we een subsidieregeling voor het verduurzamen van woningen en we financieren en ontzorgen energiebesparende maatregelen om energiearmoede tegen te gaan. Ook gaan we met Woontij in gesprek over de prestatieafspraken inzake de verduurzaming van de woningen. We stellen het eiland beschikbaar voor initiatieven die bijdragen aan een zelfvoorzienend, zelfstandig en duurzaam eiland. We gebruiken daarbij de kennis van inwoners en ondernemers. Samen met netbeheerder Liander, de provincie en belangrijke afnemers op het eiland zetten we ons in om problemen met het elektriciteitsnet zoveel mogelijk op te lossen en te voorkomen.

We voeren het in 2023 op te stellen nieuwe recycleplan uit. De afvalinzameling richten we op het gebruik van afvalstromen als grondstof voor nieuwe producten. Ook onze eigen organisatie draagt bij aan de circulaire economie door uitvoering te geven aan het in 2023 op te stellen Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Inkopen (MVOI).

We starten met de uitvoering van het in 2023 op te stellen Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie. Zo houden we nog meer rekening met de gevolgen van klimaatverandering.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- ondergrondse afvalcontainers zwerfafval aanschaffen en plaatsen.

C. Voorstellen

Voorstel 2024-701	Texel innovatief proefeiland		
Doelenboom	7.2.4 Aan klimaatverandering aanpassen		
Motivat	Het is belangrijk pilots op het gebied van energie, wateropslag en duurzame landbouw en visserij te ondersteunen. En daarbij tevens inzetten op het verwerven van subsidies. Om pilots te ondersteunen is een financiële bijdrage bij de start vaak onmisbaar.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 90.000	Structureel	Begroting 2024 e.v
Toelichting financieel	Structureel € 90.000.		

Investeringsvoorstel 2024-702	Ondergrondse afvalcontainers zwerfafval aanschaffen en plaatsen	
Motivat	Ondergrondse afvalcontainers voor restafval dragen bij aan een duurzame afvalinzameling door extra grote capaciteit en minder transportbewegingen. Het voorstel is om in 2024 op diverse plekken in de dorpen zo'n container aan te brengen.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 50.000	Afvalstoffenheffing
Toelichting financieel	De containers worden in 10 jaar afgeschreven.	

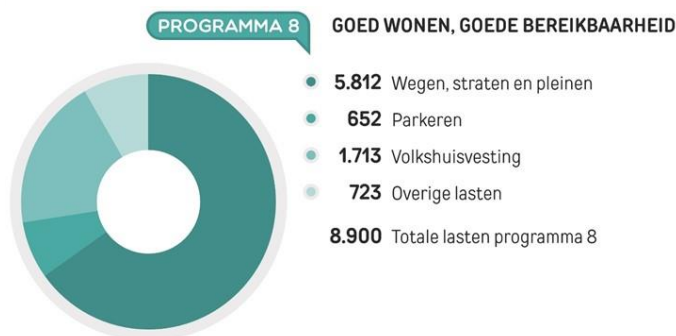
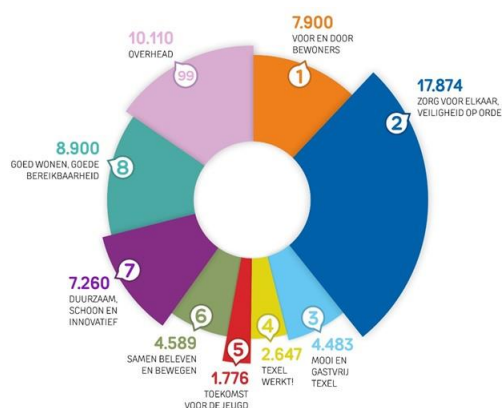
Programma 8 Goed wonen, goede bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

Voor Programma 8 betekent dat we een toereikend en gevarieerd woningaanbod voor onze inwoners willen realiseren. Dat betekent met name meer sociale huur- en middenhuurwoningen. Bouwplannen realiseren kost tijd. Daarom wordt er ook ingezet worden op zeer snelle realisatie van een groot aantal tijdelijke woningen. We willen dat betaalbare huur- en koopwoningen ook in de toekomst betaalbaar blijven.

Een goed onderhouden, toereikend en veilig wegen-, straten-, wandelpaden- en fietspadennet.

Voldoende parkeerplaatsen voor zowel auto's als fietsen. Een functioneel openbaar vervoer. Binnen de dorpskernen krijgen voetgangers en fietsers de ruimte.

Waar hebben we al op ingezet?

8.a Wonen en gebiedsontwikkeling

We hebben een status aparte voor Texel in de regio. Deze status is verwerkt in het Kwalitatief Woningbouwprogramma Kop van Noord-Holland 2020-2030 (KWK) met daarbij het Woningbouwprogramma Texel 2020 - 2030. We hebben prestatieafspraken met Woontij, deze worden besproken in periodiek overleg met Woontij.

Met het besluit 'Versnelling Woningbouw' (2021) heeft de raad ingezet op de versnelde realisatie van 171 woningen (waaronder 87 sociale huurwoningen). Hierbij de locaties De Cocksdorp, Oosterend, Oudeschild, Den Hoorn en Marserf Den Burg. Daarnaast de herontwikkeling van De Akker in Oosterend en de voormalige scholen in Den Burg. In totaal zijn er voor de periode 2022 - 2030 plannen om ca. 700 woningen toe te voegen, waarvan ca. 600 woningen op locaties van de gemeente/Woontij (hierbij is het Project Flexwoningen Marsweg - zie onder bij 'waar zetten we extra op in' - meegenomen).

De huisvestingsverordening is in 2020 geëvalueerd, aangescherpt en uitgebreid om de schaarse woningvoorraad te behouden voor de mensen die hier vanwege een economische of maatschappelijke binding moeten kunnen wonen.

De gemeente faciliteert tijdelijke projecten met flex-woningen voor werknemers, vergunninghouders en spoedzoekers.

8.b Mobiliteit en openbare ruimte

Er zijn ideeën voor het parkeren in De Koog vastgesteld door de raad in een verkeerscirculatieplan (VCP). We werken aan een plan voor herinrichting van het parkeerterrein Stappeland. Er is een publieksvriendelijke overeenkomst ontwikkeld voor het participeren door bewoners in hun buurt.

De uitvoering van de laatste fase van de herinrichting van de Postweg (Slufterweg - Molenlaan) zit in de afronding. De voorbereidingen van de vierde tranche van de rehabilitatie fietspaden van Staatsbosbeheer (SBB) zijn in volle gang. De herinrichtingen van Oost, parkeerterrein 't Hof/Bijenkorfweg en de entree Hogereind zijn gereed.

Daarnaast is er blijvende inzet op het verbeteren van het bergen en afvoeren van zoet water. Onder andere door de aanleg van duikers en stimuleren van gescheiden afvoeren van regenwater. Het wegenbeheerplan, groenbeheerplan en wegcategoriseringsplan zijn in uitvoering. De fysieke vervanging van straatmeubilair is in volle gang.

Waar zetten we extra op in?

8.a Wonen en gebiedsontwikkeling

Voor wonen zetten we in 2023 en 2024 extra in op het project Flexwoningen Marsweg. Marsweg Zuid 120 flexwoningen (70 middeldure- en 50 sociale huurwoningen) voor een exploitatieperiode van 40 jaar. Marsweg Noord 102 flexwoningen (sociale huur) voor een exploitatieperiode van 20 jaar. Marsweg Noord. Tijdelijke huisvesting voor starters, vergunninghouders, werknemers. Projecten van maximaal 20 jaar tellen niet mee voor de permanente voorraad. Ook wordt er gestart met de verkenning voor de Groeneplaats nieuwbouw fase 2.

In 2023 wordt er een nieuwe Woonvisie opgesteld. Na vaststelling begin 2024 wordt er gestart met de uitvoering van de actiepunten uit deze visie. Onderdeel van deze visie zal onder meer de woning(bouw)behoefte 2030 - 2039 zijn. In 2024 wordt de huisvestingsverordening geëvalueerd en geactualiseerd.

8.b Mobiliteit en openbare ruimte

Bij de planning en uitvoering van projecten wordt extra kritisch gekeken naar ruimtegebruik en samenhang. Er staat een aantal grote projecten gepland, zoals de herinrichting Boodtlaan en Plevierstraat in De Koog, het herstraten en revitaliseren van het groen in de Duinreep e.o. (Den Burg) en t Buurtje/ Trompstraat (Oudeschild). Verder zijn/worden in het buitengebied het Lageveld, Dijkmanshuizen, Oostkaap en de Mokweg gerehabiliteerd, inclusief de aanleg van bermverharding.

Het komende jaar worden veel banken in de openbare ruimte vervangen.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- bermverharding aanbrengen/vervangen;
- straatmeubilair vervangen;
- bestrating Kantoorstraat vervangen;
- stratenmakersauto vervangen;
- fietspad Tureluur en Rozendijk verbreden;
- verlengde fietspad PHZD aanleggen;
- diverse wegen rehabiliteren 2024;
- redoute reconstrueren;
- parkeerterrein Stappeland e.o. herinrichten;
- aanleggen openbare verlichtingsnetten Oudeschild.

C. Voorstellen

Voorstel 2024-801	Bermverharding aanbrengen/vervangen		
Doelenboom	8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen		
Motivatie	In 2024 staan het rehabiliteren van het Nieuweschild, de Zwinweg en de Kamperfoelieweg op het programma. Zie voorstel 2024-807. Het zijn wegen met relatief veel landbouwverkeer. De bermen worden hierdoor veelvuldig uitgereden en kunnen hierdoor een risico zijn wat betreft de verkeersveiligheid. Om dit structureel op te lossen is het gewenst om langs deze wegen bermverharding aan te leggen. In 2024 staat de vervanging van de grasbetontegels langs de Schorrenweg 3^e fase (Genteweg - Zaandammerdijk) op het programma. De huidige grasbetontegels zijn mede door het landbouwverkeer flink naar beneden gereden, waardoor het hoogteverschil met de rijbaan verkeersgevaarlijk wordt. Vervanging is derhalve noodzakelijk. Er is structureel budget beschikbaar binnen de begroting. Door het maken van een efficiëncyslag wordt werk met werk gecombineerd en is voor 2024 incidenteel extra budget nodig.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 385.400	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel	De totale kosten bedragen € 498.400. Het reguliere onderhoudsbudget bedraagt € 113.000. Derhalve is er een extra budget nodig van € 385.400.		

Voorstel 2024-802	Straatmeubilair vervangen		
Doelenboom	8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen		
Motivatie	In 2024 wordt verder gegaan met het periodiek vervangen van de gemeentelijke banken, picknicksets, borden e.d. langs de Texelse wegen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 170.000	Incidenteel	Begroting 2024
	-€ 170.000	Incidenteel	Reeds structureel opgenomen (besloten bij begroting 2019)
Toelichting financieel			

Voorstel 2024-803	Mobiliteitsvisie Texel 2024 opstellen		
Doelenboom	8.1.3 Mobiliteit reguleren		
Motivatie	In 2024 wordt éénmalig een Mobiliteitsplan opgesteld om de toerist te verleiden de auto te laten staan bij de accommodatie. Op basis van dat plan zal besloten kunnen worden welke incidentele dan wel structurele maatregelen genomen kunnen worden om het gewenste resultaat te bereiken. De basis voor dit onderzoek is het "Uitvoeringsprogramma Toeristisch Toekomstplan".		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel	Hiervoor is € 50.000 nodig.		

Voorstel 2024-804	De mogelijkheden van veilig nachtvervoer tussen de dorpen onderzoeken		
Doelenboom	8.1.3 Mobiliteit reguleren		
Motivat	De gemeente is medeverantwoordelijk vanuit openbare orde en veiligheid voor een veilig nachtverkeer van de drukke horeca over het eiland. Hiervoor is incidenteel middelen noodzakelijk om de mogelijkheden, gezamenlijk met de vervoersondernemers en horeca, te onderzoeken.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel			

Investeringsvoorstel 2024-805	Verlengde fietspad PHZD aanleggen		
Motivat	In 2017-2018 is in het kader van de algehele dijkversterking van de PH-dijk mede een fietspad aangelegd vanaf de Redoute tot de dijkopgang bij boerderij FakFak. Een klein gedeelte tussen deze dijkopgang en dijkopgang NIOZ kon toen niet aangelegd worden. Inmiddels is er een nieuwe zeedijk gerealiseerd buitendijks. Hierdoor kan het ontbrekende gedeelte alsnog gerealiseerd worden. Naast het completeren van het totale tracé is dit gedeelte mede van belang in het kader van "Inclusieve maatschappij" voor de beperkte medemens.		
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)		Dekking
	€ 300.000		Begroting 2024
Toelichting financieel	De afschrijftermijn is 40 jaar.		

Investeringsvoorstel 2024-806	Diverse wegen rehabiliteren 2024		
Motivat	Na de zomer ontvangt de raad het Beheerplan Wegen 2024-2028 ter vaststelling. Vooruitlopend hierop staan inmiddels voor 2024 in het kader van het structureel verbeteren/vervangen van wegverhardingen de rehabilitaties van het Nieuweschild, de Zwinweg en de Kamperfoelieweg op de planning. Deze wegen zijn in slechte staat van onderhoud en technisch afgeschreven. Voorgesteld wordt om deze drie wegen te rehabiliteren en om tevens naast de weg aan weerszijden ervan bermverharding aan te brengen. Dit is verwoord in voorstel 2024-802.		
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)		Dekking
	€ 2.071.250		Begroting 2024
Toelichting financieel	De afschrijftermijn is 40 jaar.		

Investeringsvoorstel 2024-807	Redoute reconstrueren		
Motivat	De Redoute is de verbindingsweg tussen de Pontweg en Oudeschild. Een deel ervan is een betonweg, aangelegd in 1992. De betonplaten scheuren en beginnen steeds meer te verzakken. Dit komt mede door het toegenomen verkeersintensiteit. In 2022 zijn kleine onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om de weg veilig te houden. De weg is gezien zijn staat toe aan een volledige reconstructie.		
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)		Dekking
	€ 1.100.000		Begroting 2024
Toelichting financieel	De afschrijftermijn is 40 jaar.		

Investeringsvoorstel 2024-808	Parkeerterrein Stappeland e.o. herinrichten		
Motivat	In het door de raad vastgestelde Verkeer- en parkeerplan van De Koog is een van de speerpunten het reconstrueren van het parkeerterrein Stappeland om hiermee een flinke verbeterslag te maken voor de parkeersituatie in De Koog. Voorbesteld wordt om vanaf 2024 het gehele gebied ten oosten van de Nikadel inclusief het parkeerterrein op de schop te nemen.		
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)		Dekking
	€ 3.000.000		Begroting 2024
Toelichting financieel	De afschrijftermijn is 40 jaar.		

Investeringsvoorstel 2024-809		Aanleggen openbare verlichtingsnetten Oudeschild
Motivatie	Tijdens de reconstructie is het nodig de energievoorziening van de openbare verlichting geheel te vernieuwen. Bestaande kabelnetten van Liander/Gemeente zijn met elkaar verweven en geven frequent veel (ondergrondse) storingen en zijn niet veilig om aan te werken. Er is tijdens de reconstructie een kans om hierin een combinatie van werkzaamheden te maken. Het betreft de omgeving De Ruyterstraat, Loodssingel en Trompstraat. Liander heeft geen bemoeienis met dit openbare verlichtingsnet en laat het aan de gemeente om hier een nieuw net aan te leggen. De veiligheid en betrouwbaarheid van de openbare verlichting ligt bij de gemeente als OV beheerder.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 245.000	Begroting 2024
Toelichting financieel	Het betreft het aanbrengen van nieuwe grondkabels en OV-Kasten (stroomvoorziening) voor het bedrag geraamd € 245.000. De afschrijftermijn is 40 jaar.	

Investeringsvoorstel 2024-810		Bestrating Kantoorstraat vervangen
Motivatie	In de afgelopen periode zijn er appartementen gerealiseerd in de Kantoorstraat, op de locatie van de voormalige Jelleboog. Nu deze appartementen gereed zijn, dient de huidige tijdelijke bestrating vervangen te worden door een definitieve bestrating die past bij de uitstraling van de Groeneplaats en de Vismarkt. Op deze manier wordt ook de Kantoorstraat een meer aantrekkelijke omgeving en in hogere mate betrokken bij het centrum van Den Burg. Hiervoor is een investering van € 100.000,- benodigd. Daarmee wordt ingezet om in 2024 vóór de start van het toeristenseizoen de bestrating te vervangen.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 100.000	Begroting 2024
Toelichting financieel	€100.000	

Investeringsvoorstel 2024-811		Stratenmakersauto vervangen
Motivatie	De stratenmakersauto is afgeschreven en technisch aan vervanging toe. Er wordt gekeken naar een iets kleiner voertuig dan de huidige. Op de huidige wagen is destijds de oude kraan overgezet. Deze is echter ook aan vervanging toe.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 115.000	Begroting 2024
Toelichting financieel	Er is dekking aanwezig voor € 85.000 (zie hoofdstuk Financieel perspectief 2024-2027). Via dit voorstel vragen wij het budget te verhogen naar € 200.000 excl. btw. Het extra krediet is benodigd vanwege gestegen kosten door sterke invloed van de corona pandemie op de automotive industrie, daarnaast voor het gelijktijdig plaatsen van een nieuwe kraan op de wagen. De afschrijftermijn is 10 jaar.	

Investeringsvoorstel 2024-812		Fietspad Tureluur en Rozendijk verbreden
Motivatie	In 2024 wordt als afsluiting van de algehele renovatie van de fietspaden van SBB het fietspad Tureluur verbreed. Daarmee is de gehele fietspad infrastructuur, wat de gemeente van SBB overgenomen heeft, op orde. En in 2024 wordt het gemeentelijk deel van het fietspad langs de Rozendijk, tussen de Pontweg en de Grensweg, ook verbreed naar 3 meter om daarmee de fietsveiligheid te verhogen.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 3.800.000	Begroting 2024
Toelichting financieel	De totale kosten bedragen € 3.8 miljoen. Verwacht wordt een substantiele bijdrage (op basis van ervaringen van de afgelopen jaren mogelijk 50%) van de provincie. Indien er meer bekend is, zal besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. De afschrijftermijn is 40 jaar.	

Besluit

Perspectiefnota 2024 - 2027

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- De financiële verordening gemeente Texel

Besluit

1. Kennis te nemen van de perspectiefnota en deze als onderlegger te gebruiken voor de kaderstellende bespreking van de programmabegroting 2024 in de gemeenteraad.
2. Kennis te nemen van het meerjarenperspectief 2024 - 2027.
3. Kennis te nemen van de kaders die het college heeft gehanteerd
 - a) uitvoering van de reeds genomen raadsbesluiten
 - b) algemene uitgangspunt dat de tarieven en leges kostendekkend zijn en niet meer dan trendmatig worden verhoogd. Voor het begrotingsjaar 2024 wordt voorgesteld de lokale lasten te indexeren met 2,5%
4. De raad opdracht aan het college laten geven om de uitkomsten van de bespreking te verwerken in de meerjarenraming 2024 - 2027 en een sluitende meerjarenraming aan te bieden voor behandeling in de raad van november 2023.

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 21-06-2023,

De griffier,

De voorzitter,

Zaaknummer 3343540

Bijlagen

1. Perspectiefnota 2024 - 2027